

BEWONERSPLATFORMS IN DE GEMEENTE GOOISE MEREN

Een kwalitatief onderzoek in opdracht van het Goois Democratisch Platform

UNIVERSITEIT UTRECHT

BESTUURS- EN ORGANISATIEWETENSCHAP

Nina Breedveld		6153879
Gijsbert van Elven		6256147
Nienke Landman		6269109
Emma van de Veen		6194656
Marolise de Vrij		5960886

Onderzoeksgroep 11

Dr. Erna Ruijer

Universiteit Utrecht

Bestuurs- en Organisationswetenschap
Bachelor 2

Kwalitatief Onderzoek

USG2020

28 juni 2019

Voorwoord

Het onderzoeksrapport dat voor u ligt, is het eindresultaat van een twee maanden durend onderzoek binnen de gemeente Gooise Meren. Het betreft een onderzoek naar burgerparticipatie binnen de bewonersplatforms in deze gemeente. Het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van de lokale politieke partij *Goois Democratisch Platform*. Het is echter van belang om te benoemen dat dit onderzoek volledig onafhankelijk is uitgevoerd, en begeleid is vanuit de Universiteit Utrecht.

Het onderzoek was een mooie ervaring waarbij wij als onderzoeksgroep een inkijkje hebben gekregen in de organisatie van burgerparticipatie in de gemeente Gooise Meren. Het onderzoek hebben wij als leerzaam ervaren, waarbij wij veel vaardigheden en kennis die wij tot nu toe in onze studie hebben opgedaan in de praktijk hebben kunnen inzetten.

Allereerst willen wij onze opdrachtgever, het Gooisch Democratisch Platform, bedanken. In het bijzonder onze contactpersoon Floor Elderman voor de soepele samenwerking. De vrijheid die wij binnen het uitvoeren van het onderzoek kregen, hebben wij positief ervaren. Ook willen wij alle betrokken bestuursleden van de bewonersplatforms bedanken voor de tijd die zij hebben genomen voor de interviews, de observaties en de nuttige informatie die wij hierbij hebben verkregen. Eveneens willen wij een woord van dank uitspreken naar de medewerkers van de gemeente Gooise Meren voor de gastvrijheid en de flexibiliteit omtrent interviews en de observaties. Tot slot willen wij van de gelegenheid gebruik maken om onze begeleider dr. Erna Ruijter te bedanken voor de enthousiaste begeleiding en de constructieve feedback.

Wij wensen u veel leesplezier!

Nina Breedveld, Gijsbert van Elven, Nienke Landman, Emma van de Veen en Marolise de Vrij

Utrecht, 28 juni 2019

Samenvatting

Dit kwalitatieve onderzoek, uitgevoerd in de gemeente Gooise Meren, had als doel de gevoelens en behoeftes omtrent burgerparticipatie binnen de bewonersplatforms in de gemeente Gooise Meren in kaart te brengen. Hierbij werd ook gekeken naar de rol van de fusie. Aan de hand van verschillende kwalitatieve methoden zijn er interessante bevindingen gedaan. Dit zijn onder andere bevindingen over verschillen tussen de bewonersplatforms, de posities van bewonersplatforms met betrekking tot participeren, de communicatie met de gemeente, representativiteit van bewonersplatforms en de rol van de fusie met betrekking tot burgerparticipatie.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	7
1.1 Wetenschappelijke relevantie	8
1.2 Maatschappelijke relevantie	9
1.3 Onderzoeksmethodiek	10
1.4 Leeswijzer	10
2. Context	12
2.1 Fusie	12
2.2 Rol van het platform	13
2.3 Rol van de gemeente	14
2.4 Motie	15
3. Theoretisch kader	16
3.1 Bewonersplatforms	16
3.2 Burgerparticipatie	16
3.3 Gevoelens en behoeftes omtrent burgerparticipatie	17
3.4 Fusie	19
4. Methodische verantwoording en design	20
4.1 Onderzoeksmethoden	20
4.1.1 Semi-gestructureerde interviews	20
4.1.2 Documentanalyse	21
4.1.3 Observaties	21
4.2 Analyse	22
4.3 Wetenschapsfilosofische benadering	22
4.4 Ethiek	23
4.5 Kwaliteit van het onderzoek	23
5. Resultaten	25
5.1 Gevoelens en behoeftes omtrent burgerparticipatie	25
5.2 Gevoelens en behoeftes omtrent communicatie met de gemeente	30
5.3 Gevoelens en behoeftes omtrent de fusie	32
6. Discussie	35
6.1 Bevindingen en verklaringen	35
6.1.1. Burgerparticipatie	35
6.1.2 Communicatie met de gemeente	36
6.1.3 Fusie	36

<i>6.2 Limitaties van het onderzoek</i>	37
<i>6.3 Aanbevelingen voor vervolgonderzoek</i>	38
7. Conclusie	39
8. Referenties	41
Bijlage 1: Topiclijst	45
Bijlage 2: Codeboom	47
Bijlage 3: Toestemmingsverklaring	49

1. Inleiding

De troonrede in 2013 geeft het subtiele startsein: de verzorgingsstaat zal langzaam veranderen in een participatiesamenleving. Met als credo dat iedereen die de mogelijkheid heeft, verantwoordelijkheid moet nemen voor zijn of haar eigen leven en omgeving (Koning Willem-Alexander, 2013). De opkomst van de participatiesamenleving betekent echter niet dat de verzorgingsstaat zal verdwijnen. Het gaat hier namelijk niet om het terugtrekken van de overheid, maar om de optimalisatie van de samenwerking tussen burgers en overheid. Veel initiatieven die de burgerparticipatie bevorderen, zijn het resultaat van interactie tussen overheid en burger (Tonkens, 2014 p. 2). De participatiesamenleving versterkt de ontwikkeling van de zogenaamde ‘doe-democratie’. De ‘doe-democratie’ is een nieuwe samenwerking tussen burgers en overheid. Op hun site stelt de overheid: “Actieve burgers willen niet dat de overheid alles voor hen oplost met een standaardoplossing” (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2019). Er zijn dan ook steeds meer burgers die zelf initiatief nemen (Mijde en Daru, 2005).

Ook in de gemeente Gooise Meren is de ontwikkeling van de participatiesamenleving zichtbaar. Er bestaan verschillende manieren waarop burgers zich kunnen verenigen om te participeren. Een manier om invulling te geven aan burgerparticipatie is het opzetten van of aansluiten bij een *bewonersplatform*. Burgerparticipatie verloopt in Gooise Meren onder andere via dit soort zelf opgezette wijkplatforms, dorps- en stadsraden. Deze bewonersplatforms werken samen met de gemeente aan een veilige en leefbare woonomgeving en vormen een brug tussen burger en gemeente (Kruyt, Tilburg, Bekkema, Hendriks, Roden, Boudewijnse, p.2, z.d). Voor het vervolg van dit verslag is het belangrijk om te benoemen dat met het begrip ‘bewonersplatforms’ alle wijkplatforms-, dorps- en stadsraden (die een samenwerkingsovereenkomst met de gemeente hebben afgesloten) worden bedoeld.

Gooise Meren is een gemeente in de provincie Noord-Holland die in 2016 tot stand is gekomen na een fusie van de gemeenten Bussum, Naarden en Muiden. Dit maakt de context van dit onderzoek interessant. Uit eerdere studies is namelijk gebleken dat een fusie veel gevolgen heeft voor een gemeente en haar inwoners. In eerste instantie lijkt een fusie positief: de gemeente wordt professioneler en minder kwetsbaar (Herweijer & Fraanje, 2011, p.38). Uit onderzoek blijkt echter ook dat burgers na een fusie meer afstand tot het bestuur kunnen ervaren, zowel letterlijk als figuurlijk. Zo verplaatst het gemeentehuis vaak voor veel mensen naar een plek die verder weg is en verzakelijken veel verhoudingen (Herweijer et al, 2011, p. 31; Van Houwelingen, 2015, p. 58). Volgens Herweijer et al. (2011, p 38) ligt hier het knelpunt en ontstaat er een paradox: “bestuur en ambtelijke organisatie professionaliseren en verbeteren, maar de inwoners nemen het niet waar, omdat hun interesse voor en betrokkenheid bij de lokale politiek afnemen.” Van Houwelingen (2015, p. 60) bevestigt daarnaast dat

de politieke participatie met de toename van de omvang van de gemeente afneemt. De opdrachtgever van dit onderzoek, het Goois Democratisch Platform, is daarom onder andere benieuwd naar de invloed van de fusie op burgerparticipatie in de gemeente Gooise Meren.

In 2017 werd de lokale politieke partij Goois Democratisch Platform opgericht om, zoals zij het zelf op haar website beschrijft “tegemoot te komen aan de groeiende behoefte van de burger om meer en beter betrokken te zijn” (Goois Democratisch Platform, z.d.). Sinds 2018 nemen zij zitting in de gemeenteraad met vier zetels. Als doel stellen zij om de kloof tussen de politiek en dat wat leeft onder de inwoners van de gemeente te verkleinen (Goois Democratisch Platform, 2017). Met dit doel in het achterhoofd, is de behoefte aan onderzoek naar burgerparticipatie in de gemeente Gooise Meren ontstaan.

Doel van dit onderzoek is het zo objectief mogelijk in kaart brengen van de gevoelens en behoeftes omtrent burgerparticipatie binnen de bewonersplatforms in de gemeente Gooise Meren. Niet alleen het Goois Democratisch Platform besteedt namelijk aandacht aan burgerparticipatie. De gemeente stelde in 2016 een klankbordgroep ‘burgerparticipatie’ op. Verschillende partijen maakten hier onderdeel van uit (Kruyt et al. z.d. p. 6). Ook in het coalitieakkoord (2018, p. 6) besteedt de gemeente aandacht aan het belang van burgerparticipatie en rol van bewonersplatforms.

Binnen dit kwalitatieve onderzoek ligt de nadruk op de gevoelens en behoeftes die spelen binnen de bewonersplatform van de gemeente Gooise Meren. Dit gaat dan specifiek om uitingen die te maken hebben met de rol van de platforms en het participatieproces. Daarnaast proberen we te achterhalen wat de invloed van de fusie op dit alles is geweest. Om dit alles in kaart te kunnen brengen, is de volgende onderzoeksvraag geformuleerd: *“Wat zijn de gevoelens en behoeftes omtrent burgerparticipatie binnen de bewonersplatforms van de gemeente Gooise Meren, en wat voor rol heeft de fusie hierin gespeeld?”*

1.1 Wetenschappelijke relevantie

Burgerparticipatie is een begrip dat vooral sinds de laatste tien jaar veel aandacht krijgt. In 2009 startte het Instituut voor Publiek en Politiek in samenwerking met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een onderzoek naar burgerparticipatie binnen Nederlandse gemeenten (Bijleveld-Schouten, 2009). Sindsdien heeft het onderwerp steeds meer aandacht gekregen binnen de wetenschappelijke wereld. Het relatief jonge karakter van het fenomeen ‘burgerparticipatie’ maakt bij dat vrijwel al het eerdere onderzoek uit de laatste jaren dateert. Deze studies onderscheiden verschillende vormen van burgerparticipatie (Boele, Dekker, van Houwelingen, 2014; SCP, 2014).

Burgerparticipatie is dan ook een breed begrip dat vraagt om duidelijke definiëring en afbakening (Boele et al., 2014).

Hoewel er inmiddels veel bekend is over burgerparticipatie, is er tot op heden weinig onderzoek gedaan naar de rol die bewonersplatforms binnen het participatieproces kunnen hebben. Er bestaat wel onderzoek naar deze platforms, maar dat zijn voornamelijk onderzoeken die inzichtelijk maken hoe bewonersplatforms kunnen worden opgezet (Broenink & Huygen, 2004).

Bovendien is veel eerder onderzoek niet eenvoudig te generaliseren naar een specifieke onderzoekscontext. Dit maakt onderzoek naar specifieke bewonersplatforms binnen een specifieke gemeente een waardevolle toevoeging aan de bestaande literatuur. Daarnaast maakt de eerder genoemde fusie de onderzoekscontext van dit onderzoek extra interessant.

1.2 Maatschappelijke relevantie

De betrokkenheid van de burgers bij de (lokale) politiek is een onderwerp waar de laatste jaren veel aandacht naartoe gaat. De overheid is actief bezig om participatie onder de burgers te stimuleren. De ‘verordening burgerinitiatief’ is een combinatie van wettelijke regels waarmee een gemeente het voor burgers mogelijk maakt om een voorstel in te dienen dat op de agenda van de raadsvergadering geplaatst kan worden (Van den Bongaardt, 2018, p. 13). Dit soort maatregelen laten zien dat burgerparticipatie binnen de Nederlandse samenleving steeds belangrijker wordt gevonden (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2019). De lokale overheid is nog druk bezig om invulling te geven aan burgerparticipatie. Op lokaal niveau zijn sommige medewerkers van gemeenten of lokale politici nog zoekende naar hoe zij goed gehoor geven aan deze ontwikkeling. Dit maakt onderzoek naar dit onderwerp wenselijk.

Binnen de gemeente Gooise Meren is er ook veel aandacht voor burgerparticipatie. Zo speelt participatie een aanzienlijke rol in het beleid van de gemeente. In de visie ‘burgerparticipatie in Gooise Meren’ onderstreept zij het belang van goede burgerparticipatie (Kruyt et al., z.d.). Het is echter nog niet altijd duidelijk wat de gevoelens en behoeftes omtrent burgerparticipatie van de inwoners van de gemeente precies zijn. De bewonersplatforms zijn een belangrijke schakel tussen de inwoners en de gemeente in het participatieproces. Verschillende partijen binnen de gemeente Gooise Meren kunnen er baat bij hebben dat deze gevoelens en behoeftes in kaart worden gebracht. Niet alleen voor het Goois Democratisch Platform kan dit onderzoek belangrijke inzichten opleveren. Ook medewerkers van de gemeente, lokale politici en alle andere inwoners van Gooise Meren kunnen baat hebben bij deze studie. Zo kunnen de bevindingen relevant zijn voor de ambtenaren die nauw samenwerken met de platforms, of voor lokale politici die zich bezighouden met het beleid omtrent burgerparticipatie. Als laatste kan dit onderzoek relevant zijn voor inwoners die wel of niet zijn

aangesloten bij de bewonersplatforms, omdat dit onderzoek hen een beeld kan geven van wat er leeft binnen de platforms en wat de rol van deze platforms binnen de gemeente is.

1.3 Onderzoeksmethodiek

Om de bovenstaande onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden is een kwalitatief onderzoek uitgevoerd. De ervaringen en gezichtspunten van de betrokkenen staan centraal. Uitgangspunt is dat het voor het begrijpen van menselijke ervaringen en behoeftes nodig is om mensen te bestuderen vanuit het eerstpersoonsperspectief (Boeije, 2014, p. 28) In het theoretisch kader wordt stilgestaan bij de literatuur omtrent bewonersplatforms, burgerparticipatie, gevoelens en behoeftes omtrent participatie en afsluitend bij de fusie. Dit hoofdstuk dient als beginsel van het empirische deel van het onderzoek, mede om theoretische sensitiviteit te ontwikkelen. Het onderzoek is van abductieve aard, wat betekent dat er wij trachten de best passende verklaring te vinden voor de waarnemingen (Boeije, 2014, p.103). Hoe dit precies vorm heeft gekregen binnen ons onderzoek, wordt later beschreven. Door middel van interviews, observaties en documentanalyses is de data verzameld. Twee verkennende interviews hebben richting gegeven in het onderwerp, en geholpen bij het formuleren van de onderzoeksvraag en het in kaart brengen van de onderzoekscontext. Er is gesproken met verschillende bestuursleden van de buurtplatforms, dorps- en stadsraden in de gemeente en met ambtenaren van de gemeente zelf. Op uitgevoerde interviews is uitgebreid gereflecteerd. Vervolgens is besloten welke data nog moest worden toegevoegd en welke data niet direct relevant is voor de onderzoeksvraag, maar wel degelijk waardevolle informatie weergeeft. Op basis daarvan zijn ook interviews gevoerd met verschillende gemeenteambtenaren De cyclische aard van het onderzoek zorgt ervoor dat het wenselijk is dat er nieuwe literatuur in de discussie wordt toegevoegd. Uiteindelijk wordt gestreefd op basis van dit onderzoek een generalisatie te maken die waardevol is voor de gehele gemeente. De verantwoording van de methode wordt uitvoerig beschreven in het hoofdstuk methodische verantwoording en design.

1.4 Leeswijzer

Het onderzoek begint na een inleiding met een context hoofdstuk. Dit hoofdstuk zal de context van het onderzoek schetsen, om inzicht te krijgen in het onderwerp. In het theoretisch kader zullen de gebruikte concepten en relevante ontwikkelingen worden toegelicht. De theorie zal als basis dienen voor het onderzoek. Vervolgens zal in het hoofdstuk over methodische verantwoording en design uitgebreid stil worden gestaan bij de gebruikte methoden. Het resultatenhoofdstuk is de empirische spil van het onderzoek, waarin de resultaten zullen worden gepresenteerd. Daaropvolgend zal er in het discussie hoofdstuk ruimte zijn om onze onderzoeksresultaten tegen het licht te houden, wordt het onderzoek in een bredere context geplaatst en zal er ruimte zijn om wetenschappelijke aanvullingen te

doen. Ook zullen daar de limitaties van het onderzoek besproken worden. Afsluitend zal het conclusie hoofdstuk dienen om de belangrijkste resultaten te presenteren en zal een antwoord op de onderzoeksvraag worden geformuleerd.

2. Context

In dit hoofdstuk wordt de context waarin het onderzoek naar burgerparticipatie heeft plaatsgevonden gepresenteerd. Allereerst wordt de fusie worden besproken, daarna komt de rol van het platform aan bod. Vervolgens wordt rol van de gemeente doorgenomen en afsluitend volgt de context rond de motie. Aangezien wij de anonimiteit van de respondenten willen waarborgen, wordt er gebruik gemaakt van tekens. Waarbij de letter ‘G’ staat voor uitspraken van gemeentemedewerkers, ‘B’ voor een bewonersplatform en de letter ‘O’ voor verschijnselen die zijn opgemerkt tijdens observaties. Aangezien er met meerdere respondenten is gesproken volgt er een willekeurige nummering achter de letters.

2.1 Fusie

Sinds 2005 zijn er al geluiden te horen over een eventuele fusie van verschillende dorpen en steden in het Gooi. Zoals in de inleiding beschreven, zijn in 2016 de vier kernen Bussum, Naarden, Muiden en Muiderberg uiteindelijk gefuseerd in de gemeente Gooise Meren (Gemeente Gooise Meren, 2018). van de belangrijke thema’s in deze nieuwe gemeente is burgerparticipatie. Zo worden burgers betrokken bij plannen van de gemeente én kunnen zij rekenen op ondersteuning van de gemeente wanneer zij met eigen initiatieven komen. In de visie op burgerparticipatie van de gemeente staat dan ook dat burgers volop de ruimte moeten krijgen om hun fysieke en sociale leefomgeving te beïnvloeden (Klankbordgroep burgerparticipatie, z.d.). Een vorm waarin dit tot uiting komt, is in de zogenaamde bewonersplatforms.

Bewonersplatforms binnen de gemeente Gooise Meren onderhouden een formele verstandhouding met de gemeente. Zij zijn vaak begonnen als een vereniging en hebben de status als bewonersplatform gekregen na ondertekening van het convenant dat zij afsluiten met de gemeente (convenant, z.d.). Dit convenant biedt de basis voor een nauwe samenwerking met de gemeente. Waar sommige platforms al bestonden voor de fusie, zijn andere platforms opgericht na de fusie.

In de oude gemeente Naarden is de trend begonnen om participatie vorm te geven aan de hand van bewonersplatforms. Nu, drie jaar na de fusie, bestaan er acht bewonersplatforms die allen hetzelfde convenant met de gemeente hebben afgesloten (Gooise Meren, z.d.).Op dit moment zijn vijf bewonersplatforms gevestigd in Naarden, één in Bussum, een dorpsraad in Muiderberg en een stadsraad in Muiden.

Deze acht bewonersplatforms zijn:

- Rembrandtpark & Componistenkwartier

- Parkwijk Naarden
- KTV (Keverdijk Thijssepark Vierhoven) Naarden
- Naarderwoonbos
- Naarden-Vesting
- Vrienden van het Bredius
- Stadsraad Muiden
- Dorpsraad Muiderberg

Op dit moment zijn er ook andere verenigingen in de gemeenten die overwegen om hetzelfde convenant met de gemeente te gaan sluiten.

Veel van de platforms zijn ontstaan vanuit een behoefte om de stem van de burger te laten horen en daarbij de belangen van de wijk te behartigen (respondent B1). De relatie is tweezijdig, dit betekent dat de burger de gemeente kan benaderen, maar dat de gemeente ook zeker naar de bewonersplatforms kan toestappen (respondent B8). De fusie heeft als gevolg gehad dat bepaalde kernen de behoefte voelden om zich te verenigen.

2.2 Rol van het platform

Hoewel de doelstellingen van veel van de bewonersplatforms op elkaar lijken, geven zij daar allemaal wel een andere invulling aan. De platforms houden zich bezig met het bevorderen van de sociale cohesie in de wijk tot en met het beïnvloeden van gemeentebestuur. Voorbeelden van beleid waar platforms zich mee bezig houden zijn verkeersbeleid en beleid rondom groenvoorziening en stadsgezicht (statuten Muiden, Naarden-Vesting, RemCom, respondent B2; B3; B7; B8). Hierbij maken leden van de platforms gebruik van hun eigen professionele ervaring, netwerk en kennis. Deze functie van de bewonersplatforms kan dan ook naast het bevorderen van het draagvlak van gemeentelijk bestuur, ten goede komen aan de kwaliteit van het bestuur (Kruyt et al., z.d.).

Een andere functie van de platforms ligt in de communicatie die zij voeren met de gemeente. Zo zorgen zij ervoor dat de gemeente weet wat er onder de bewoners leeft en welke plaatselijke initiatieven en situaties er spelen. De platforms worden daarom ook wel de ‘smeerolie’ tussen burger en gemeente genoemd (respondent B6). Hierbij maken zij de vertaalslag van de bewoners naar de gemeente toe, maar dit werkt ook andersom. De platforms trachten ook de burger op de hoogte te stellen van zaken die vanuit de gemeente gecommuniceerd worden (statuten Remcom, respondent B2, B7, B8, G5).

Sommige zaken vragen om duidelijke kaders en afbakening vanuit de gemeente, echter zijn er ook situaties waarin de gemeente meer afstand neemt. Hierbij gaat het voornamelijk om het organiseren van activiteiten of het aanbrengen van verbeteringen in de buurt. Voorbeelden hiervan zijn een verkeersveiligheidsinitiatief of het aanleggen van een fontein (respondent B5, G2). De gemeente benadrukt dan ook dat zij het belangrijk vindt dat zelfredzaamheid in de vorm van dergelijke initiatieven wordt gestimuleerd (open interview 1).

In het convenant staat vastgesteld dat de gemeente jaarlijks een budget aan de bewonersplatforms ter beschikking stelt. Dit geld kan worden ingezet om de leefbaarheid en de sociale samenhang in de wijk te bevorderen. Financiering wordt gedaan door een jaarlijks wijkbudget ter beschikking te stellen op basis van de grootte van de wijk. De platforms dienen dan ook jaarlijks een financieel verslag af te leveren met een verantwoording van de besteding van het ontvangen budget (convenant, 2017).

2.3 Rol van de gemeente

De gemeente heeft vastgesteld in het coalitieakkoord (2018) dat zij streeft naar een open bestuurscultuur waarin er voldoende ruimte wordt geboden voor inwoners. Burgers behoren vanaf de startfase meegenomen te worden. Daarbij wordt in de missie en de visie van de gemeente Gooise Meren ‘burgerparticipatie’ als belangrijk punt genoemd. In hun visie beschrijft de gemeente dat zij ‘samen-redzaamheid’ en zorgzaamheid naar elkaar toe stimuleert en betrokkenheid faciliteert, genomen kunnen worden en stelt een helder profiel met wat er van de gemeente verwacht mag worden (Kruyt et al., z.d.).

Ambtelijk worden de platforms vanuit de gemeente ondersteund door wijkwethouders en wijkadviseurs. Zij hebben nauw contact met de bewonersplatforms en helpen hen waar nodig. Er zijn twee wijkadviseurs in de gemeente en vier wijkwethouders. Elke wijk heeft een wijkadviseur en een wijkwethouder die verantwoordelijk is voor hun wijk. Bewoners kunnen met hun vragen bij de wijkadviseur terecht. De wijkadviseur geeft advies over de ideeën voor de wijk en legt uit wat de gemeente hierin kan betekenen. Daarbij communiceert de wijkadviseur de plannen en ideeën van de bewonersplatforms door naar de gemeente. (Gemeente Gooise Meren, z.d.). De wijkwethouders hebben de rol als aanspreekpunt vanuit het gemeentebestuur. Zo zijn de wijkwethouders bijvoorbeeld aanwezig bij de wijkshow, waarbij zij samen met de bewoners de wijk ingaan en spreken over alles wat er in de wijk speelt. De wijkwethouders zijn bovendien aanwezig bij belangrijke evenementen of gebeurtenissen in de wijk.

2.4 Motie

Op 23 januari 2019 is er een motie ingediend, waarin het college werd opgeroepen om een beleidskader te ontwikkelen voor gemeentelijke ondersteuning van wijkplatforms in het kader van de participerende overheid en wijk- en kerngericht werken. Deze motie is gesteund door een meerderheid van de gemeenteraad. In het beleidskader moet onder andere naar voren komen onder welke voorwaarden een wijkplatform aanspraak maakt op financiële en ambtelijke ondersteuning en hoe een zeker mate van representativiteit van een wijkplatform voor de inwoners van de wijk wordt gewaarborgd (Motie ‘beleidskader wijkplatforms’ ingediend door Hugo Bellaart, 23 januari 2019). Hierbij maakt de gemeenteraad kenbaar dat zij een definitie verlangt van het woord representativiteit, waarna zij de verschillende platforms vanuit haar controlerende rol kan toetsen.

3. Theoretisch kader

Om inzicht te krijgen in de concepten binnen dit onderzoek is een literatuurstudie verricht. In dit hoofdstuk zullen de verschillende concepten worden behandeld en toegelicht. Allereerst wordt de definitie van bewonersplatforms besproken. Vervolgens wordt burgerparticipatie uitgelicht. Hier komen onder andere vormen van burgerparticipatie en de participatieladder aan bod. Ten derde wordt de bestaande literatuur die inzicht geeft aan gevoelens en behoeftes omtrent burgerparticipatie uiteengezet. Tot slot wordt impact van een fusie op een gemeente en burgerparticipatie besproken.

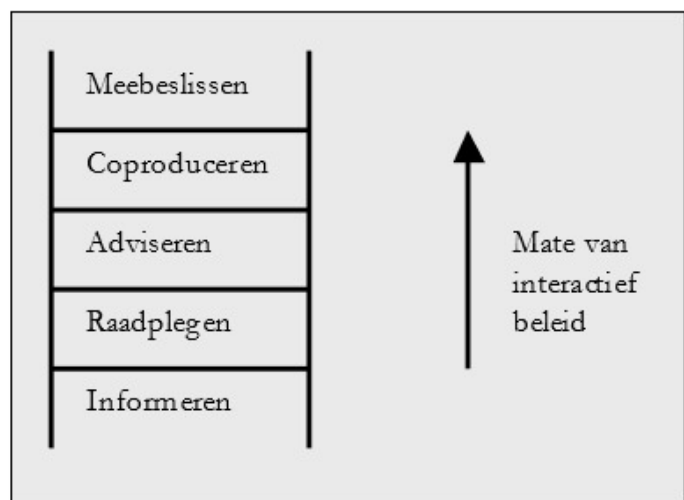
3.1 Bewonersplatforms

De gemeente Gooise Meren stelt dat bewonersplatforms samen met de gemeente werkt aan een veilige, schone en prettige woonomgeving (Gemeente Gooise Meren, z.d.) Verder wordt in een samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeente Gooise Meren en bewonersplatforms de rol van de platforms als volgt omschreven: “De vereniging spant zich in om gezamenlijke belangen van zoveel mogelijk inwoners te vertegenwoordigen” (Convenant, 2016, p. 2). Daarnaast komt in de visie ‘burgerparticipatie in de gemeente Gooise Meren’ naar voren dat bewoners, ondernemers en verenigingen betrokken moeten zijn bij hun fysieke en sociale omgeving. Met hun ervaringen, netwerk en kennis worden ze betrokken bij de planvorming van de gemeente (Kruyt et al., z.d.).

3.2 Burgerparticipatie

Over de definitie van burgerparticipatie wordt vanuit de literatuur verschillend gedacht. Zo wordt burgerparticipatie door de Raad van Openbaar Bestuur gezien als een aanvullende werking op de representatieve democratie. Daarbij beschrijven zij dat ‘burgerparticipatie’ het actief deelnemen van burgers in verschillende fasen van het beleidsproces betreft (Raad van Openbaar Bestuur, 2004, p. 11). Houwelingen et al. (2014, p. 21) zien burgerparticipatie als een vrij breed begrip. Zij stellen dat een onderwerp betrekking heeft op burgerparticipatie als er een publiek belang in het geding is of een gemeenschappelijk doel wordt nagestreefd. Het beheren van een plantsoen of een voetbalveldje zijn volgens hen bijvoorbeeld ook vormen van burgerparticipatie. Houwelingen et al. (2014, p. 11) maakt ook het onderscheid tussen ‘beleidsbeïnvloedende participatie’ en ‘zelfredzame participatie’. Bij zelfredzame burgerparticipatie gaat het bijvoorbeeld om de buurt schoonmaken of een voorziening draaiende houden. Beleidsbeïnvloedende participatie richt zich op het uitoefenen van invloed op het beleid van een instantie. Bij concrete vormen van beleidsbeïnvloedende participatie kan gedacht worden aan lobbyen of het gebruik maken van inspraak en medezeggenschap (Houwelingen et al., 2014, p. 11).

Verder is het belangrijk om te benoemen dat men in verschillende mate invloed kan uitoefenen op beleid. De participatieladder is een analysekader om de mate van participatie aan te geven bij de vorming van beleid (De Graaf, 2007, p. 29). Deze bestaat uit vijf treden: *informer*, *raadplegen*, *adviseren*, *coproduceren* en *meebeslissen*. Als eerste betreft *informer* het gevraagd of ongevraagd communiceren van feiten, regels of andere mededelingen door de gemeente naar actoren. Informeren wordt gekenmerkt door een eenzijdige relatie waarbij actoren weinig invloed hebben op het beleid van de gemeente. Bij *Raadplegen* worden actoren door de gemeente gevraagd om hun mening of advies. *Adviseren* gaat nog iets verder. Hierbij wordt niet alleen gevraagd advies gegeven aan de gemeente, maar geven actoren ook ongevraagd advies. Er wordt bij adviseren verwacht dat het advies serieus wordt genomen en op wordt gereageerd. Bij *coproduceren* zijn de betrokken actoren een gelijkwaardige samenwerkingspartner van de gemeente. Hierbij hebben actoren grote invloed op het beleidsproces. Tot slot is de hoogste trede op de ladder *meebeslissen*. Dit houdt in dat actoren meer ruimte hebben in het beleidsproces dan de gemeente. De invloed is groot en de gemeente opereert op relatieve afstand (De Graaf, 2007, p. 33; Kruijff et al., 2016, p. 8). Met deze ladder worden dus verschillen laten zien in de mate van beïnvloeding van beleid en de betrokkenheid van burgers.

Figuur 1. Participatieladder (De Graaf, 2007, p. 30).

In dit onderzoek wordt burgerparticipatie onderzocht aan de hand van de definitie van Houwelingen et al. (2014). Er is gekozen voor een ruime en algemene omschrijving, omdat er binnen dit kwalitatieve onderzoek ruimte is voor verschillende interpretaties van dit begrip. De specifieke invulling van de betekenis van dit begrip wordt overgelaten aan de respondenten.

3.3 Gevoelens en behoeftes omtrent burgerparticipatie

Om in kaart te brengen wat de gevoelens en behoeftes omtrent burgerparticipatie zijn, is het belangrijk om duidelijk te maken wat er wordt verstaan onder gevoelens en behoeftes. Gevoelens wordt door Van Dale (2019) gedefinieerd als “datgene wat je voelt: een pijnlijk gevoel, met gemengde gevoelens met aangename en onaangename.” *Behoefte* wordt vervolgens gedefinieerd als “verlangen naar hetgeen je mist: in een behoefte voorzien” (Van Dale, 2019). Met deze definities van beide begrippen in het achterhoofd, wordt op een bepaalde manier gekeken naar de gevoelens en behoeftes omtrent

burgerparticipatie. Gevoelens hebben betrekking op ervaringen in het heden of het verleden. Behoeftes gaan daarentegen over hetgeen wat men in de toekomst graag zou willen. Dit sluit aan op wat men nu mist, of bijvoorbeeld als vervelend ervaart.

Uit eerdere literatuur zijn al een aantal gevoelens en behoeftes omtrent burgerparticipatie op lokaal niveau in Nederland naar voren gekomen. Op basis van informatie van de Nationale Ombudsman en de lokale ombudsvoorzieningen zijn de grootste ergernissen in kaart gebracht ten opzichte van gedragingen met betrekking tot burgerparticipatie op lokaal niveau (Van Helden, Dekker, Van Dorst & Govers-Vreeburg, 2009). Op basis van deze ergernissen zijn een aantal aandachtspunten geformuleerd:

- Als het besluit de burger raakt, willen burgers participeren in de besluitvorming;
- Indien burgers worden betrokken bij beleidsvoorbereiding, willen zij ook daadwerkelijk inbreng hebben;
- Er is behoefte aan duidelijkheid, burgers willen weten waar ze aan toe zijn - helderheid over het doel en reikwijdte van de participatie;
- Alle belanghebbenden moeten voldoende worden betrokken bij het proces;
- De burger wilt tijdig, duidelijk en volledig geïnformeerd worden;
- De gemeente moet op een directe en ‘open’ wijze communiceren met de burger (Van Helden et al., 2009, p. 29).

Eenzijds wordt het gevoel van tevredenheid vergroot als de gemeente in deze punten voorziet. Anderzijds ontstaan er ergernissen als dit niet zo is. Daarnaast komen uit deze punten een aantal ‘behoeftes’ met betrekking tot burgerparticipatie naar voren. Daarbij is een grote behoefte te herkennen aan een rechtvaardig besluitvormingsproces. Gebleken is dat dit voor mensen vaak zwaarder weegt dan de daadwerkelijke uitkomst van het proces (van Delden et al., 2009, p. 29-30). Op deze manier werken gevoelens en behoeftes nauw op elkaar in.

In dit theoretisch kader formuleren we het concept ‘gevoelens en behoeftes omtrent burgerparticipatie’ slechts globaal, en functioneert het als een ‘sensitizing concept’. Alleen de begrippen gevoelens en behoeftes zijn gedefinieerd, maar wat precies de gevoelens en behoeftes omtrent burgerparticipatie binnen de bewonersplatforms van gemeente Gooise Meren zijn, moet blijken uit de dataverzameling en -analyse. Later in het onderzoek, bij de analyse, zal de betekenis van dit concept concreter ingevuld worden voor het specifieke veld van onderzoek (Boeije, 2016, p. 43).

3.4 Fusie

Vanuit de literatuur zijn er verschillende dingen geschreven over de impact van een fusering van verschillende gemeenten. Op het moment dat er een nieuwe gemeente ontstaat door een fusering, kan dit invloed hebben op de politieke betrokkenheid van de burgers (Van der Beek, 2018). De betrokkenheid van de burgers neemt volgens Van der Beek (2018) af wanneer een gemeente groter wordt. De vergroting van de gemeente zorgt ervoor dat er letterlijk en figuurlijk een grotere afstand ontstaat tussen de burger en de lokale politiek (Van der Beek, 2018). Ook Van Houwelingen (2015) bevestigt dat de schaal van een gemeente invloed heeft op de lokale politieke participatie. Hij stelt daarbij dat het eenvoudiger is om burgers in een kleine kern of een klein dorp te mobiliseren, in vergelijking met een grotere gemeente. De politieke participatie neemt af als de omvang van de gemeente toeneemt (Van Houwelingen, 2015). Onderzoek van Hiemstra, Camfermann en Wilbrink (2013) laat echter zien dat dit niet altijd het geval is. Zo is er in verschillende gefuseerde gemeenten geconstateerd dat het contact tussen burger en lokale politiek na de fusie is toegenomen (Hiemstra et al., 2013). De vergrote organisatie kan er in dit geval juist voor zorgen dat de betrokkenheid van burgers verbeterd kan worden. Het is hierbij van belang dat fusering samengaat met verdieping van de aandacht aan de steden en dorpen (Hiemstra et al., 2013).

Zo komt in bestaande literatuur dus naar voren dat er enerzijds wordt gesproken over een grotere afstand tussen burger en politiek bij een gefuseerde gemeente. Dit kan mogelijk negatief uitpakken voor de mate waarin er geparticipeerd wordt. Anderzijds is uit onderzoek naar voren gekomen dat een vergrote organisatie ervoor kan zorgen dat deze beter gaat functioneren. Dit kan ten goede komen aan burgerparticipatie.

4. Methodische verantwoording en design

In het volgende hoofdstuk zal de methodologische verantwoording en design volgen. De verschillende methoden die gebruikt zijn in het onderzoek zullen allereerst worden toegelicht. Vervolgens zal de analyse uiteen worden gezet, zal de wetenschapsfilosofische benadering worden beargumenteerd en zal er kort worden stilgestaan bij de ethische aspecten die zijn gewaarborgd binnen het onderzoek. Afsluitend zal worden besproken hoe aan de kwaliteitscriteria is voldaan.

4.1 Onderzoeksmethoden

Dit onderzoek kijkt specifiek naar wat de gevoelens en behoeftes zijn omtrent burgerparticipatie binnen de bewonersplatforms in de gemeente Gooise Meren. Daarmee is dit een kwalitatieve case-study (Bryman, 2015). Doel van dit onderzoek is om de diepere betekenissen die mensen geven aan burgerparticipatie bloot te leggen. In dit onderzoek is gebruik gemaakt van een combinatie van drie verschillende manieren van dataverzameling. Deze keuze is gemaakt, omdat dit ertoe heeft geleid dat er een completer beeld ontstaat van de situatie. Elke methode kent haar zwakheden. Met meerdere methoden kunnen zwakheden gecompenseerd worden en worden verschillende elementen van het onderzoeksonderwerp belicht. Dit completere beeld komt ten gunste van de geloofwaardigheid en betrouwbaarheid van het onderzoek (Boeije, 2014, p. 156). Hieronder worden de verschillende methoden toegelicht.

4.1.1 Semi-gestructureerde interviews

Er is gekozen om in dit onderzoek gebruik te maken van semi-gestructureerde interviews. De interviews zijn afgenomen met behulp van een vooropgesteld schema, een topiclijst, met vrij algemeen geformuleerde vragen (bijlage 1). Het precieze verloop van de interviews stond dan ook niet vast, en van de topiclijst kon waar nodig worden afgeweken (Boeije, 2014, p. 79). De semi-gestructureerde aard van het interview maakte het mogelijk om door te vragen (Boeije, 2014, p. 79). Bij de interviews met vertegenwoordigers van bewonersplatforms is steeds dezelfde topiclijst gehanteerd. Voor de interviews met respondenten werkzaam bij de gemeente is de topiclijst vaak iets aangepast, maar zijn de gespreksonderwerpen overeenkomstig met de topiclijst die is gehanteerd bij de bewonersplatforms.

Allereerst zijn er interviews gehouden met vertegenwoordigers van zeven bewonersplatforms uit Gooise Meren. In totaal zijn er op dit moment acht bewonersplatforms. Eén hiervan is echter nog bezig met opstarten en daarom gaven zij aan dat ze dachten onvoldoende bijdrage te kunnen leveren aan dit onderzoek. Verder is er nog een stichting geïnterviewd die op dit moment bezig is een bewonersplatform te worden. Op het moment van dataverzameling hadden zij nog geen convenant met

de gemeente afgesloten, maar was de transformatie naar platform wel al besloten in de algemene ledenvergadering. In dit onderzoek behandelen we hen als bewonersplatform. Daarmee zijn er in totaal acht interviews afgenomen met vertegenwoordigers van de bewonersplatforms. Naar aanleiding van deze interviews is bepaald wie er nog meer relevant waren om te spreken voor ons onderzoek. Door op deze manier te werk te gaan met de steekproeftrekking, kan worden gesteld dat in dit onderzoek sprake is van een zogenaamde ‘steekproeftrekking op basis van de zich tijdens het onderzoek ontwikkelende theorie’ (Boeijs, 2014, p. 63). Dit ‘sneeuwbaaleffect’ hielp om verschillende aspecten van burgerparticipatie in kaart te brengen en beter te begrijpen (Boeijs, 2014, p.63). Dit heeft als resultaat dat er vier mensen zijn geïnterviewd die werkzaam zijn binnen de gemeente Gooise Meren. Op basis van de richtlijnen van de onderwijsinstelling, was het streven vijftien interviews. Dit zijn er uiteindelijk twaalf geworden. We merkten toen namelijk op dat we beschikten over alle data die wij nodig hadden voor het beantwoorden van onze onderzoeksvraag.

4.1.2 Documentanalyse

De tweede methode die is toegepast binnen dit onderzoek, is de documentanalyse. Voor dit onderzoek zijn tien relevante documenten geanalyseerd. Deze analyses hadden voornamelijk het doel om de context van het onderzoek beter in kaart te brengen. Daarnaast waren deze analyses een waardevolle aanvulling op de interviews. Dat wat gezegd werd tijdens de interviews, hebben we vergeleken met dat wat op papier beschreven staat. Zo is er gekeken naar het convenant dat de gemeente Gooise Meren heeft afgesloten met elk bewonersplatform, de visie burgerparticipatie, statuten van bewonersplatforms, het coalitieakkoord van gemeente Gooise Meren en de motie ‘beleidskader buurtplatforms’.

4.1.3 Observaties

Aanvullend op de interviews en documentanalyses, hebben er drie observaties plaatsgevonden. Er is geobserveerd vanuit een open rol. Deze observaties bieden een waardevolle aanvulling, omdat deze observaties enerzijds lieten zien hoe burgerparticipatie in de praktijk plaatsvond, en anderzijds lieten zien hoe verschillende actoren met elkaar interacteren (Boeijs, 2014, p. 77). De eerste observatie was een politieke avond op het gemeentehuis. Hier waren we aanwezig bij een gesprek over een probleem in een wijk tussen raadsleden, een betrokken wethouder en een aantal ‘boze’ burgers. Deze burgers waren onder andere boos omdat het participatieproces in hun ogen niet goed was verlopen. De tweede observatie vond plaats op een jaarmarkt in één van de wijken van de gemeente Gooise Meren. Hier hebben we gezien hoe een bewonersplatform zich een dag inzette om inwoners te benaderen en nieuwe leden te werven.

Als laatste zaten we aan tafel bij het vierjaarlijkse voorzittersoverleg. Hier waren de vertegenwoordigers van de bewonersplatforms, de betrokken wethouder, de wijkadviseurs en nog een aantal andere medewerkers van de gemeente aanwezig. Tijdens dit overleg werden verschillende onderwerpen besproken waar de platforms mee bezig zijn. Er werd onder andere besproken wat goed ging, en waar zij zich nog zorgen over maken.

4.2 Analyse

Vanuit bestaande theorie is een empirische basis gelegd voor het onderzoek. Tijdens de analyse van de transcripten, observatieverslagen en documentanalyses zijn er codes toegekend. Hieruit hebben wij een codeboom geformuleerd. Na meerdere documenten te hebben toegevoegd bleek deze codeboom onbruikbaar. Deze codeboom was te uitgebreid en een groot deel van codes waren niet relevant voor beantwoording van de onderzoeksvraag. Daaruit volgend hebben wij een nieuwe codeboom ontwikkeld, waarin alle documenten opnieuw zijn gecodeerd (bijlage 2). Hieruit is het resultatenhoofdstuk opgesteld. Vervolgens zijn de discussie en de conclusie geformuleerd. In de discussie wordt teruggegaan worden verklaringen gevonden voor de bevindingen vanuit onze empirische basis. Daarbij zijn voor andere bevindingen verklaringen gezocht in nieuwe literatuur. Op deze wijze wordt abductief te werk gegaan (Boeije, 2014, p.103).

Zoals in het theoretisch kader beschreven, wordt er onderscheid gemaakt tussen gevoelens en behoeftes in deze studie. Het gat tussen deze gevoelens en behoeftes wordt in kaart gebracht door een zogenoemde 'gap-analyse'. Deze 'gap' betreft het verschil tussen hoe de situatie nu is en hoe de platforms deze situatie en hun positie het liefst zouden zien.

4.3 Wetenschapsfilosofische benadering

Dit onderzoek veronderstelt dat burgerparticipatie een concept is dat door iedereen op een eigen, individuele manier wordt ervaren. De ambitie van dit onderzoek is om dit individuele betekenisgeving proces in kaart te brengen (Risjord, 2014, p.43). Een wetenschapsfilosofische benadering die hierbij aansluit is de interpretativistische benadering (Duberley, Johnson & Cassell, 2012, p.21). Deze benadering is gestoeld op de assumptie dat de sociale werkelijkheid sociaal geconstrueerd is en dat deze constructie onderzocht moet worden. Deze wetenschapsfilosofische benadering neemt met zich mee dat in dit onderzoek theorie vooral achteraf een rol speelt (Duberley et al., 2012, p. 21). Het theoretisch kader voorafgaand aan de dataverzameling is vooral bedoeling om theoretische sensitiviteit bij de onderzoeker te creëren.

4.4 Ethiek

Aangezien wij onderzoek uitgevoerd hebben in opdracht van een politieke partij is het van belang dat gedragscodes zoals onafhankelijkheid worden gewaarborgd. Binnen deze studie hebben wij onafhankelijk van de opdrachtgever beslissingen genomen. Zo hebben wij zelfstandig de hoofdvraag geformuleerd en de respondenten geselecteerd.

Er zijn een aantal ethische principes in acht genomen in dit onderzoek. Allereerst zijn de respondenten vooraf aan het interview geïnformeerd over de inhoud van het onderzoek en werd er een toestemmingsverklaring (bijlage 3) ondertekend. Hierbij is nadrukkelijk vermeld dat de respondent zich op elk moment terug kan trekken uit het onderzoek. Eveneens is mondelinge toestemming gevraagd voor het opnemen van het interview (Rosenberg, 2015, p. 263). Ten tweede hebben we anonimiteit van de respondent in dit onderzoek gewaarborgd (Rosenberg, 2015, p. 264). Dit hebben wij gedaan door de parafrases en informatie die naar voren komt in dit onderzoek te anonimiseren door middel van letters en nummering. Hierdoor worden relaties tussen bewonersplatforms onderling en de gemeen niet geschaad. Ten derde hebben wij geprobeerd een positieve bijdrage te leveren aan de samenleving (Rosenberg, 2015, p. 264). Met dit onderzoek wordt een bijdrage geleverd aan kennis over gevoelens en behoeftes van de bewonersplatforms in de gemeente Gooise Meren. Hierdoor zou burgerparticipatie in de toekomst nog beter te gefaciliteerd en georganiseerd worden.

4.5 Kwaliteit van het onderzoek

In dit onderzoek worden de kwaliteitscriteria van Guba en Lincoln (1989) voor kwalitatief onderzoek gehanteerd. Deze dienen als alternatieve kwaliteitscriteria voor betrouwbaarheid en validiteit die centraal staan binnen kwantitatief onderzoek. Deze alternatieve kwaliteitscriteria van Guba en Lincoln (1989) zijn *credibility*, *transferability*, *dependability* en *confirmability* (Symon & Cassell, 2012, p. 206-208). Hieronder zal worden toegelicht hoe er in dit onderzoek met deze criteria is omgegaan.

Ten eerste is er het criterium *credibility*. Dit heeft betrekking op een zo goed mogelijke weergave van de geconstrueerde werkelijkheid van de respondent. Het is dan bijvoorbeeld van belang dat de onderzoeker voldoende tijd en aandacht besteedt aan de respondent, en zijn of haar bevindingen heeft teruggekoppeld naar zowel de respondent als collega-onderzoekers (Symon & Cassell, 2012, p. 206-207). In dit onderzoek wordt *credibility* op verscheidene manieren gegarandeerd. Tijdens de interviews werd er ten eerste door de onderzoeker actief geparafraseerd, om er zeker van te zijn dat wat wij interpreterden overeen kwam met hoe de respondent iets bedoelde. Dat een respondent goed kon uiten hoe hij of zij bepaalde dingen ervaart, gaat samen met de eis dat er voldoende tijd beschikbaar is voor het gesprek met de respondent. Naast het schetsen van een breed beeld, was het namelijk van belang dat de diepte in kon worden gegaan. Gedurende het onderzoek werd daarnaast

aandacht besteed aan voldoende interne onderlinge terugkoppeling en afstemming van interpretaties en methoden. Aan de hand van drie uitgebreide evaluaties en wekelijkse bijeenkomsten werd getracht gelijke betekenisgeving te bereiken, en werd overzicht behouden in de ontwikkeling van het onderzoek. Veranderingen die tijdens het proces plaatsvonden, werden bijgehouden in een logboek. Dit heeft ertoe geleid dat ook later begrepen kon worden hoe en waarom bepaalde denkstappen tot stand zijn gekomen.

Het tweede criterium *transferability* betekent niet zozeer dat een kwalitatief onderzoek zo veel mogelijk generaliseerbaar moet zijn naar andere onderzoekscontexten, maar houdt vooral in dat onderzoek zodanig nauwkeurig moet worden beschreven dat andere onderzoekers zelf kunnen beoordelen of de bevindingen generaliseerbaar zijn naar vergelijkbare contexten (Symon & Cassell, 2012, p. 207). Door uitgebreid te beschrijven welke posities zijn ingenomen, welke methoden zijn gebruikt en hoe de data is geïnterpreteerd, probeert dit onderzoek te voldoen aan de eis van *transferability*. Daarnaast is de context in een apart hoofdstuk in dit onderzoek uiteengezet. Hierdoor is het voor lezers mogelijk om te beoordelen in hoeverre onze onderzoeksresultaten toepasbaar zijn op eventuele andere contexten.

Dependability heeft betrekking op het inzichtelijk maken van de denkstappen en veranderingen die hebben plaatsgevonden binnen de methoden, gedurende het onderzoek. Waar het bij kwantitatief onderzoek van te voren expliciet vaststaat wat voor methoden gebruikt gaan worden, kunnen hier bij kwalitatief onderzoek gaandeweg nog veranderingen plaatsvinden (Symon & Cassell, 2012, p. 207-208). Zoals genoemd bij *credibility*, werd gedurende het volledige onderzoeksproces bijgehouden welke denkstappen werden gemaakt en welke veranderingen in zowel de dataverzameling als -analyse plaatsvonden. Dit heeft bijgedragen aan de *dependability* van het onderzoek.

Als laatste gaat *confirmability* over het beschrijven waar de data vandaan komt, en hoe deze data vervolgens is geanalyseerd. Dit om te laten zien dat de data en de interpretaties daarvan gestoeld zijn op een werkelijke context en werkelijke personen, en niet slechts een weergave van de verbeelding van de onderzoekers zijn (Symon & Cassell, 2012, p. 208). De beschrijvingen van de denkstappen die in dit onderzoek worden beschreven maken het mogelijk voor zowel de onderzoekers, als de lezers, te begrijpen welke keuzes er zijn gemaakt, en waarom. Hierbij wordt ook beschreven waar de data vandaan komt en hoe met behulp van deze data de onderzoekers tot hun uiteindelijke bevindingen zijn gekomen.

Door voldoende aandacht te besteden aan deze onderdelen van het onderzoek, wordt de kwaliteit gewaarborgd. Openheid en duidelijke beschrijvingen maken het voor anderen mogelijk de gehele kwaliteit van dit onderzoek te beoordelen.

5. Resultaten

In dit hoofdstuk worden de bevindingen uit de verzamelde data uiteengezet. Centraal staan de op deze bevindingen gebaseerde interpretaties over de gevoelens en behoeftes omtrent burgerparticipatie binnen de bewonersplatforms. Gevoelens in dit onderzoek gaan over positieve dan wel negatieve ervaringen, in het verleden en het heden. Uit deze gevoelens volgen een aantal behoeftes. Deze behoeftes hebben betrekking op hoe de bewonersplatforms aankijken tegen burgerparticipatie in de toekomst. In dit hoofdstuk zal worden gekeken naar gevoelens en behoeftes omtrent drie verschillende aspecten: *burgerparticipatie*, *communicatie met de gemeente* en *fusie*. Er is gekozen voor dit onderscheid, omdat uit de verkennende interviews bleek dat dit drie belangrijke onderwerpen zijn, waar alle relevante aspecten onder vallen. De topiclijst die is gebruikt bij de interviews is dan opgesteld aan de hand van deze drie thema's.

Middels een zogenaamde 'gap-analyse' zal worden gekeken naar de verschillen tussen de gevoelens en behoeftes van de platforms. Uit de interviews, observaties en documentanalyses blijkt dat er vaak sprake is van een 'gap' tussen hoe het nu is en hoe de platforms het graag zouden zien. Hierbij komen soms grote verschillen tussen de bewonersplatforms naar voren.

5.1 Gevoelens en behoeftes omtrent burgerparticipatie

Binnen het thema 'burgerparticipatie' worden door de respondenten verschillende elementen benoemd. Hierbij gaat het onder andere over hoe er wordt aangekeken tegen de rol van het bewonersplatform binnen de wijk en de gemeente, en zijn er zowel positieve als negatieve uitingen over het participatieproces. Hieruit vloeien een aantal behoeftes, die in deze paragraaf ook besproken worden.

Uit de interviews komt allereerst naar voren dat respondenten verschillend aankijken tegen de rol van het bewonersplatform met betrekking tot burgerparticipatie. Aan de ene kant wordt er gesproken over een meer faciliterende rol, waarbij het platform zich voornamelijk opstelt als doorgeefluik of schakel tussen de bewoners en de gemeente. Deze platforms vinden het vooral belangrijk om de meningen van bewoners in kaart te brengen, en om informatie tussen partijen uit te wisselen. Dit betreft dan vooral het raadplegen van de verschillende partijen. De betrokken partijen kunnen ofwel de bewoners en de gemeente zijn, ofwel bewoners en één of meerdere andere partijen, zoals bijvoorbeeld de politie. Een aantal platforms benoemt expliciet dat zij er niet zijn om de politiek of de gemeente te beïnvloeden, maar dat zij er vooral zijn als aanspreekpunt, voor zowel de bewoners als de gemeente. De keuze voor deze positie komt bijvoorbeeld naar voren in de volgende woorden van respondent B2:

“Wij vonden dat bewoners niet geïnformeerd werden over de Passantenhaven. Nou, dat hebben wij gezegd. De bewoners moeten geïnformeerd worden, maar wij kiezen niet een kant van de gemeente of bewoners. Wij nemen geen rol in.”

Aan de andere kant blijkt uit de interviews dat er ook bewonersplatforms zijn die een meer actief optredende rol voor zichzelf zien weggelegd. Met betrekking tot burgerparticipatie komt in onze interviews naar voren dat sommige platforms vinden dat er actief moet worden opgetreden naar de gemeente. Binnen een aantal platforms nemen de (bestuurs)leden de expertise uit hun eigen werkveld mee; dit betreft bijvoorbeeld communicatiekracht of organisatietalent. Andere platforms zijn daar iets meer zoekende in. Waar deze laatste platforms zich vooral willen richten op het kenbaar maken van de behoeftes van bewoners, spreken de andere bewonersplatforms over jarenlang lobbyen, juridische krachten en actief naar voren treden. Binnen die platforms heerst meer dan bij anderen het gevoel dat zij er ook zijn om beleid te beïnvloeden. Respondent B4 zegt hierover:

“Daar deed de gemeente iets waar de buurt het absoluut niet mee eens was. Daar hebben we het, heel simpel gezegd hard, moeten spelen om de gemeente te bewegen om haar plannen bij te stellen. Wat uiteindelijk wel gebeurd is.”

Naast de rol die platforms voor zichzelf zien weggelegd binnen het participatieproces in de gemeente Gooise Meren, komen in de interviews een aantal andere aspecten naar voren met betrekking tot burgerparticipatie. Er zijn zowel dingen die goed als minder goed gaan op dit moment.

Wat meerdere keren wordt benoemd als erg positieve ervaring, is de wijkschouw. Tijdens de jaarlijkse wijkschouw gaat het bewonersplatform met ambtenaren en de wethouder de wijk in, en kijken zij samen naar wat er beter kan. Dit kan gaan over scheuren in het asfalt tot bomen die verkeerd gesnoeid zijn. Respondent B4 verwoordt dit als volgt:

“En wij maken daar gewoon een overzicht van en we bespreken dat en we werken al die punten af met de gemeente. De gemeente doet dat echt prima, dat gaat echt goed.”

Als we daarentegen kijken naar de meer negatieve uitingen, heeft dat voornamelijk betrekking op de tijd die er vaak overheen gaat als een bewonersplatform met een bepaald project bezig is in samenwerking met de gemeente. Wat betreft bepaalde processen, zoals rapportage, terugkoppeling en de beantwoording van vragen, vindt de meerderheid van de bewonersplatforms dat zij vaak erg lang moeten wachten op de gemeente. Dit wordt meerdere malen als ‘frustrerend’ bestempeld, en een aantal respondenten geeft aan dat dit veel geduld en doorzettingsvermogen vergt.

Tegenover de gevoelens die er heersen omtrent burgerparticipatie, staan een aantal behoeftes. Wat we duidelijk terug zien komen in de interviews, is dat er voor sommige platforms ruimte bestaat tussen de rol die de platforms op dit moment voor zichzelf zien weggelegd, en de rol die ze in de toekomst graag zouden willen hebben. Aan de ene kant zijn er enkele platforms die aangeven dat zij in de toekomst graag zouden willen klimmen op de participatieladder. Waar de platforms zich nu veelal bevinden op het niveau van ‘raadplegen’ of ‘adviseren’, zouden zij liever ‘coproduceren’ of zelfs ‘meebeslissen’. Eén van de respondenten, respondent B3, geeft hierbij zelfs aan de rol van zijn platform het liefst formeler te willen zien:

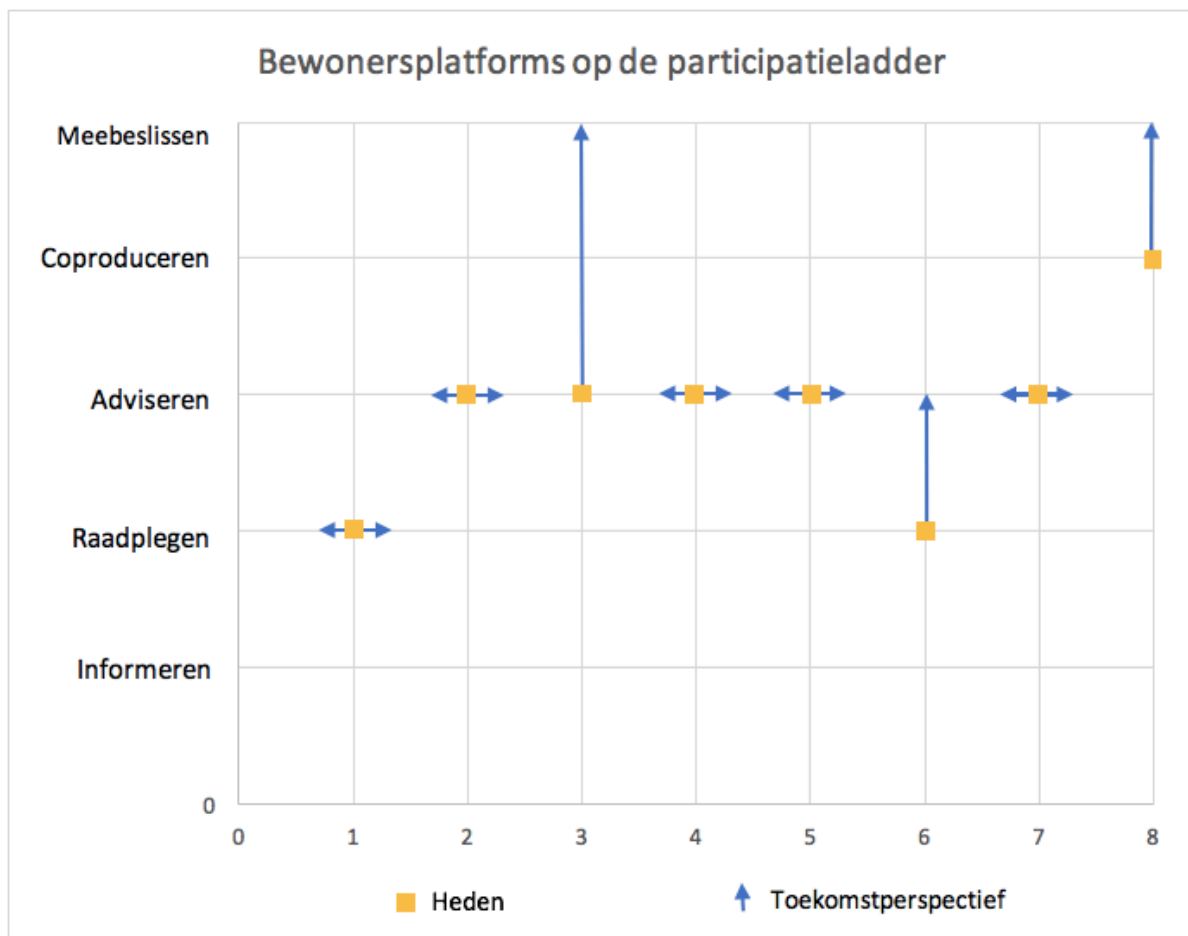
“Het is nu relatief vrijblijvend. Ik bedoel, kies de bewonersplatforms, en die proberen de bewoners te informeren en de standpunten van bewoners uit te dragen naar de gemeente. Maar dat is vrijblijvend. De gemeente die hoeft zich daar niets aan gelegen te laten liggen. [...] Ja, ik denk dat, laten we zeggen, de rol van de bewonersplatforms iets formeler zou moeten zijn. [...] Een wat formelere positie in het proces. In bijvoorbeeld het (...). Ik denk dat dat goed zou zijn. En dat is dan misschien parallel aan de raad, maar het is gewoon op een heel ander niveau. De raad ziet dat misschien een beetje als concurrent, maar dat is het niet. Want je praat gewoon over lokale burgerzaken, en de raad praat over gemeentezaken.”

Eén van de andere respondenten maakt ook duidelijk dat het uitwisselen van informatie alleen niet voldoende is: er moet echt iets mee gedaan worden. Ook in dit interview komt de wens om op een hoger niveau te participeren naar voren. Volgens hem hoort daar ook meer zelfstandigheid en een groter budget bij.

“Als je kijkt naar het niveau. Het niveau waarop we zitten, dan zitten we nog heel erg laag. Dat zal veel hoger moeten. We zouden meer zelfstandigheid moeten, we zouden ook meer budget moeten hebben, we zouden ook wat meer verantwoordelijkheid willen dragen. Dus wat mij betreft is er nog wel een slag te maken. [...] Adviseur dat zijn we. Ik zou graag medebeslisser willen zijn.” (Respondent B7)

Aan de andere kant zijn er een aantal platforms die terughoudender zijn wat betreft het klimmen op de participatieladder. Zij geven aan dat ze zich eerder bezig houden met raadplegen of adviseren, en dat zij ook geen behoefte hebben om actief beleid te beïnvloeden. De verschillende opvattingen over de rol van het bewonersplatforms wordt weergegeven in figuur 2. Hierin is te zien dat de platforms zich

op dit moment voornamelijk bevinden op het niveau van raadplegen en adviseren, en dat de behoeftes voor de toekomst uiteenlopend zijn.

Figuur 2. Een grafische weergave van de positie van de verschillende bewonersplatforms op de participatieladder (De Graaf, 2007) gemaakt op basis van informatie uit de verschillende interviews. Hierbij is een inschatting gemaakt van de positie in het heden en de positie die het bewonersplatform voor zichzelf ziet in de toekomst. De nummers 1 t/m 8 zijn willekeurig aan de verschillende platforms toebedeeld.

Waar wel overeenstemming over is, is dat alle platforms benoemen dat ze graag zoveel mogelijk aan de voorkant van het besluitvormings- of beleidsvormingsproces betrokken willen worden. De behoefte om tijdens het voortraject al mee te praten, heerst niet alleen bij de platforms. De gemeente erkent het belang van deze behoefte ook. In de visie ‘Bewonersparticipatie in de gemeente Gooise Meren’ (2016) staat als uitgangspunt beschreven dat bewoners in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken moeten worden bij het maken en uitvoeren van plannen.

Veel van de platforms geeft aan actief na te denken over hoe zij de bewoners van de wijk en de leden zo goed mogelijk kunnen benaderen en kunnen betrekken bij wat ze doen. De platforms gebruiken dan

ook verschillende middelen om te communiceren met hun leden. Veel van deze communicatie vindt online plaats. Zo maakt een van de platforms bijvoorbeeld gebruik van Whatsapp en geeft een ander platform aan vooral gebruik te maken van e-mail. Ook zijn verschillende platforms bezig met het opzetten of vernieuwen van hun website, zodat ook dit als toegankelijk communicatiemiddel kan worden gebruikt. Een interessant middel dat één van de platforms benoemt, is het tweewekelijkse inloopspreekuur. Hier kunnen bewoners met ideeën en klachten komen, die door het platform allemaal worden uitgewerkt. Hoewel er veel verschillende communicatiemiddelen worden gebruikt door de verschillende platforms, worstelen veel platforms met de vraag wat het beste communicatiemiddel is.

Naast deze behoefte aan betere communicatie met de achterban van de platforms, komt uit verschillende interviews ook naar voren dat de platforms nadenken over hoe representatief zij zijn, en over hoe deze representativiteit zou kunnen worden vergroot. Deze behoefte aan een representatief platform met een representatief bestuur komt bij verschillende platforms bijvoorbeeld naar voren in hun statuten. In veel statuten wordt aangegeven dat de samenstelling van het bestuur van het platform zoveel mogelijk een afspiegeling moet zijn van de bewoners van het woongebied. Bovendien komt in het convenant dat de gemeente heeft afgesloten met de bewonersplatforms ook duidelijk naar voren dat de platforms moeten proberen zo representatief mogelijk te zijn. Dit valt bijvoorbeeld op te maken uit de volgende passage:

“De vereniging spant zich in om de gezamenlijke belangen van zoveel mogelijk inwoners te vertegenwoordigen. [...] De vereniging streeft ernaar een afspiegeling te zijn van de inwoners. [...] De vereniging legt verantwoording af over haar activiteiten aan zo veel mogelijk inwoners en belanghebbenden, en spant zich in inwoners optimaal te vertegenwoordigen.” (Convenant, 2017)

Ondanks deze afspraak tussen de gemeente en de bewonersplatforms, geven veel van de platforms aan te worstelen met het betrekken van alle inwonersgroepen. Vooral het betrekken van de jongere generatie inwoners wordt hierbij als struikelblok ervaren. Platforms zien dat jongere inwoners vaak druk zijn met hun opleiding, carrière of kinderen, en minder tijd hebben om zich bezig te houden met zoiets als een bewonersplatform. Er wordt nagedacht over manieren om deze groepen toch te binden aan het platform. Tijdens de voorzittersoverleg werd bijvoorbeeld het voorstel gedaan om een vrijwilligersvergoeding in te zetten voor jongeren die zich voor het platform inzetten. Ook in de interviews is de aandacht van bewonersplatforms voor dit vraagstuk regelmatig naar voren gekomen, bijvoorbeeld in de woorden van respondent B5:

“Je zou kunnen zeggen dat de meesten ... de ouderen zijn het meest betrokken. Dat zal een kwestie van de tijd die het kost zijn. Jongeren daarentegen proberen wij op een andere manier te bereiken, maar tot op heden zijn we daar nog niet echt succesvol in geweest.

Maar blijven we mee doorgaan.”

Complex aan de behoefte om representatiever te worden, is dat de bewonersplatforms verschillende percepties hebben van wat representativiteit nou daadwerkelijk inhoudt. Waar het ene platform representativiteit vooral beschrijft als het hebben van zoveel mogelijk leden, geeft het andere platform aan het vooral belangrijk te vinden zoveel mogelijk verschillende bewonersgroepen te vertegenwoordigen. Over de gewenste hoeveelheid leden verschillen de meningen van de platforms dan ook. Waar het ene platform aangeeft pas tevreden te zijn als vrijwel alle inwoners van de wijk lid zijn en een groot deel hiervan actief deelneemt aan activiteiten, zoals bijvoorbeeld inspraakavonden, zegt een ander platform al tevreden te zijn wanneer zo'n twintig tot veertig procent van de inwoners lid is. Anderen benoemen dat zij tevreden zijn wanneer bijvoorbeeld de jeugd, of alle straten vertegenwoordigd zijn binnen het platform.

5.2 Gevoelens en behoeftes omtrent communicatie met de gemeente

In alle interviews komt naar voren dat bestuurders van de bewonersplatforms in algemene zin tevreden zijn over de communicatie tussen de platforms en de gemeente. Beide partijen weten elkaar te vinden en onderhouden direct contact met elkaar. Deze korte lijntjes lopen voornamelijk tussen de wijkadviseur en de voorzitters van de platforms. Als er iets aan de hand is, kunnen alle voorzitters met één telefoontje hun wijkadviseur bereiken. In alle gesprekken met de bewonersplatforms waren de meningen over de wijkadviseurs dan ook erg positief. Hierbij wordt er vooral op gewezen dat de wijkadviseurs betrokken zijn, door bijvoorbeeld aanwezig te zijn bij algemene ledenvergaderingen en activiteiten die de platforms organiseren. Daarnaast hebben de bewonersplatforms het idee dat de wijkadviseurs goed weten wie ze waarvoor kunnen benaderen binnen de gemeente om de platforms verder te helpen. Men is erg positief over dit ‘korte lijntje’. Er is sprake van een wederzijdse vertrouwensband. Respondent B2 zegt hierover het volgende:

“Eén belletje en ik kan rechtstreeks met de wijkadviseur praten. [...] Ik heb hele korte lijntjes. En een vertrouwelijke lijn. Met de wijkadviseur en wijkwethouder. En dat is heel belangrijk voor het buurtplatform.”

Respondent B4 haalt hier ook al iets aan over het contact dat hij heeft met de wijkwethouder. Ook over de communicatie met de wijkwethouder is men binnen de bewonersplatforms over het algemeen

positief. De kanttekening die hierbij geplaatst moet worden, is dat de meningen hierover niet zo eensgezind zijn als over de wijkadviseurs. In de interviews is een beeld geschetst dat de ene wijkwethouder actiever is binnen de wijken dan de andere. Bovendien valt hierbij op dat er vooral wordt gesproken over de wijkadviseurs zodra wij vroegen naar het contact met de gemeente. Zij lijken binnen veel platforms een belangrijkere rol te spelen dan de wijkwethouder in het participatieproces en de communicatie.

Als we kijken naar dingen die als minder positief worden ervaren, gaat het vooral over de ambtenaren die na het contact met de wijkadviseurs en -wethouders de problemen en projecten verder moeten oppakken. In de interviews komt naar voren dat er adequater en sneller gereageerd kan worden. Bewonersplatforms ervaren dat veel processen stroef en traag verlopen, en een aantal bestempelen dit uitdrukkelijk als frustrerend.

“Er zijn zoveel zaken die niet lukken of nog niet gebeuren, en dan heb ik zoiets van: ‘Jee... hadden we nog maar een jaar gewacht voordat we de inwoners gingen informeren en informatie gingen ophalen’. Want nu gaat het zo lang duren dat iedereen afhaakt. En dat vind ik wel eens frustrerend.” (Respondent B3)

Uit alle gesprekken blijkt dat dit ‘lange duren’ vaak niet gaat over weken of maanden, maar over jaren. Volgens de gemeente is dit voor een deel te wijten aan het feit dat het contact met de ambtenaren minder vaak rechtstreeks verloopt. Op het moment dat het contact via via verloopt, zien ambtenaren de urgentie soms minder. Bij de bewonersplatforms heerst tegelijkertijd het gevoel dat hun vragen en input soms een beetje als worden gezien door de ambtenaren. Hieruit volgt dat zij soms het gevoel hebben erg hun best te moeten doen om gehoord te worden op ambtelijk niveau.

In de observatie van het voorzittersoverleg komt dit punt ook naar voren. Eén van de vertegenwoordigers van de bewonersplatforms zegt tijdens deze bijeenkomst dat hij wil benadrukken hoe goed het contact verloopt met de door hem zogenoemde ‘frontoffice’ (wijkwethouder en wijkadviseur), maar dat hij het graag in een volgende vergadering zou willen hebben over hoe lastig het nog gaat met de ‘backoffice’ (op ambtelijk niveau). Hij omschrijft het als een “groot punt van zorg”.

Als we vervolgens kijken naar de behoeftes op dit gebied, komt naar voren dat enkele platforms graag zouden zien dat ambtenaren meer hun best zouden doen om de platforms en wijkadviseurs meer te betrekken bij wat er speelt. Dit komt bijvoorbeeld naar voren in de woorden van respondent B8:

“Dat, uhm, het bij de ambtenaren, medewerkers, dus beleidsmedewerkers van de gemeente, nog onvoldoende is doorgedrongen dat zij de wijkadviseur en de wijkwethouder op de hoogte moeten stellen en vaker moeten meenemen in een CC als zij bijvoorbeeld een aanvraag krijgen. Neem die wijkwe... Neem die wijkadviseur nou mee.”

Daarnaast is er de behoefte naar betere communicatie wat betreft de verwachtingen die men kan hebben. Eerder, in de beschrijving van de gevoelens op dit gebied, is al genoemd dat enkele bewonersplatforms het als frustrerend ervaren als zij lange tijd moeten wachten op reactie of resultaat van de gemeente, terwijl zij te maken hebben met vragen en verwachtingen van bewoners. Vanuit de gemeente wordt dit probleem erkent. Zo zegt respondent G1:

“Ja, soms wat sneller handelen. Aan de andere kant moeten we ook duidelijk zijn tegen de inwoners dat het proces wat trager gaat bij een gemeente dan jij wellicht gehoopt had. Dus het zit ook in verwachtingsmanagement.”

Beter verwachtingsmanagement is ook precies waar meerdere bewonersplatforms behoefte aan hebben; dat er gecommuniceerd wordt vanuit de gemeente wanneer iets niets lukt. Respondent B7 geeft aan:

“Soms kan iets niet of heeft het tijd nodig. Communiceer dat. Leg dat terug. Geef aan waar het knelpunt zit. Geef aan hoeveel tijd je nodig hebt. Geef aan wat er mis is. Want ik, als vertegenwoordiger van het platform, word daar wel op aangesproken door de bewoners, en ik kan geen antwoord geven.”

5.3 Gevoelens en behoeftes omtrent de fusie

Er is geen eenduidig antwoord te geven op de vraag wat de invloed van de fusie is geweest op de gevoelens en behoeftes omtrent burgerparticipatie binnen de bewonersplatforms. De meningen over de fusie lopen uiteen; de ervaringen zijn verschillend. Enerzijds zijn er platforms die al bestonden voordat de fusie plaatsvond, maar er zijn ook platforms opgericht na, of zelfs naar aanleiding van de fusie. Een aantal van deze platforms geeft aan dat de fusie een reden is geweest om zich te gaan organiseren, om op die manier hun wijk te vertegenwoordigen binnen een grotere gemeente. Enkele platforms spreekt uit dat zij anders bang waren een beetje ondergesneeuwd te raken. De meerderheid van de platforms geeft dan ook aan dat het belang van de platforms in hun ogen is toegenomen sinds de fusie.

Zoals in de context van dit onderzoek al is beschreven, waren de eerste bewonersplatforms georganiseerd in Naarden. In de interviews wordt regelmatig genoemd dat een aantal kernen dit concept pas na de fusie leerden kennen, omdat zij toen hoorden hoe burgerparticipatie in bijvoorbeeld Naarden georganiseerd was. Het concept is door verschillende bewoners van de gemeente Gooise Meren toen enthousiast overgenomen. Bovendien valt in het coalitieakkoord (2018) te lezen dat het college zichzelf als doel stelt om wijk- en kerngericht werken te stimuleren, onder andere in de vorm van bewonersplatforms. Deze ontwikkeling wordt concreet beschreven door respondent B4:

“Naarden is ermee begonnen en Naarden rolt dat uit naar de andere delen van de gemeente. En je ziet gewoon aan de wethouders en aan de gemeente dat ze zich echt inspannen om dat wijkgericht werken succesvol te laten zien, en dat ze de wijk ook ondersteunen om op die manier te kunnen werken. [...] Dat is misschien ook wel een aspect om even te noemen. Dat de rol of de functie van wijkplatforms, of het belang bedoel ik te zeggen... Dat het belang van de wijkplatforms eigenlijk is toegenomen als je gaat opschalen, als je gaat herindelen.”

Wat samengaat met dit gevoel, ook binnen de platforms die al voor de fusie bestonden, is het idee dat de afstand tot de gemeente groter is geworden door de fusie. Dit heeft niet alleen betrekking op de fysieke afstand, maar betreft ook de figuurlijke en gevoelsmatige afstand tot de gemeente. De meerderheid van de bewonersplatforms spreekt naar ons uit dat zij het gevoel hebben dat de bestuurlijke organisatie de eerste jaren na de fusie nog niet op orde was. Bovendien zegt men dat zij minder bekend zijn met de raadsleden en ambtenaren. Waar zij deze mensen vroeger vaak persoonlijk kenden, zijn deze relaties nu verzakelijkt. Er wordt onder andere genoemd dat het contact anoniemer is geworden. Daarbij komt dat sommige platforms nog benadrukken dat de raadsleden het contact ook niet opzoeken. Respondent B3 is één van de platforms die uitspreekt dat hij een grotere afstand tot de gemeente ervaart sinds de fusie. Op de vraag op welke manier de afstand tot de gemeente groter is geworden, antwoordt hij:

“Niet alleen de fysieke afstand. Maar ook, gewoon, hoe zal ik het zeggen. De interesse ook. De bekendheid met de problemen die er spelen. Je merkt dat het gewoon op grote afstand staat. Raadsleden. Ik heb nog nooit een raadslid gezien.”

Hoewel de bestuursleden van de verschillende bewonersplatforms persoonlijk verschillende meningen hebben over de fusie, erkennen zij allemaal dat de bestuurlijke organisatie van de gemeente in de eerste jaren nog niet op orde was. De een heeft dit als een groter probleem ervaren dan de ander, en volgens sommigen is er nog altijd een grote slag te slaan. Tegelijkertijd realiseert de meerderheid zich dat een fusie nu eenmaal veel teweeg brengt en dat het tijd kost voordat een fusiegemeente helemaal naar behoren functioneert.

De behoeftes die volgen uit de gevoelens die wij waarnemen hebben vooral betrekking op het functioneren van het ambtelijk apparaat. Uit meerdere interviews is gebleken dat hier sinds de fusie nog het meest te verbeteren valt. Ook is er de behoefte dat ambtenaren zich meer richten op specifieke buurten in plaats van dat zij de focus leggen op de gehele gemeente:

“En nu heb je de fusie, en zitten daar nu een hele hoop ambtenaren en die moeten in de breedte denken. En dat merk je ook. Ze proberen heel veel in de breedte op te lossen en dat kan niet, want die buurten zijn heel anders.” (Respondent B3)

Daarnaast is er de behoefte vanuit de bewonersplatforms om meer contact te hebben met raadsleden en zou de meerderheid graag zien dat de raadsleden zich meer betrokken voelen bij wat de bewonersplatforms doen. Bijvoorbeeld door op een algemene ledenvergadering of bij een thema-avond langs te komen.

6. Discussie

Dit onderzoek heeft een bijdrage geleverd aan de inrichting van burgerparticipatie met betrekking tot de bewonersplatforms in de gemeente Gooise Meren. In het veld is er gekeken naar de gevoelens en behoeftes omtrent burgerparticipatie bij bewonersplatforms. Hier zijn een aantal interessante bevindingen uit voortgekomen. De onderzoekscontext nam de nodige complexiteit met zich mee, aangezien de gemeente Gooise Meren drie jaar geleden is gefuseerd. De fusie heeft dan ook een aanzienlijke rol gespeeld binnen het onderzoek. De bevindingen over de drie thema's uit de resultaten zullen achtereenvolgens besproken worden.

6.1 Bevindingen en verklaringen

6.1.1. Burgerparticipatie

Binnen de bewonersplatforms wordt verschillend gedacht over de rol die zij momenteel vervullen en de rol die zij in de toekomst graag zouden willen vervullen. Deze uitkomst past niet direct binnen onze verwachtingen. We hadden verwacht dat de gevoelens en behoeftes dichter bij elkaar zouden liggen. De participatieladder is een indicator om aan te geven in welke mate een actor participeert bij de vorming van beleid, maar verklaart niet waarom de één wel en de ander niet wil klimmen op de ladder. De eerder aangehaalde literatuur geeft geen verklaring voor de verschillende gevoelens en behoeftes van de platforms met betrekking tot hun positie op de participatieladder. Een verklaring vanuit de context zou kunnen zijn dat de verschillen bestaan vanwege andere uiteenlopende kenmerken van de platforms. Een van deze kenmerken is het moment van oprichting en de mate van professionaliteit van de platforms. Waar in sommige kernen al met bewonersplatforms werd gewerkt voordat de fusie plaatsvond, werd dit in andere kernen pas na de fusie geïntroduceerd. Dit zou een mogelijke verklaring kunnen zijn voor de verschillen die wij in kaart hebben gebracht met betrekking tot gevoelens en behoeftes omtrent burgerparticipatie.

Tot slot bleek representativiteit met betrekking tot burgerparticipatie een punt van aandacht binnen dit onderzoek. Er wordt veel nagedacht over hoe de representativiteit kan worden vergroot binnen bewonersplatforms. De meeste platforms gaven aan vooral een jongere groep inwoners te willen betrekken bij het platform. Er zijn verschillen tussen platforms over wat 'representatief' zijn precies betekent.

Dat representativiteit een thema is waar veel over nagedacht wordt binnen de bewonersplatforms, is te verklaren vanuit literatuur over burgerparticipatie in Nederland. Uit eerder onderzoek is naar voren gekomen dat bepaalde kenmerken ervoor zorgen dat mensen eerder participeren (SCP, 2014). Mannen zijn gemiddeld meer politiek betrokken dan vrouwen in Nederland. Daarnaast spelen opleidingsniveau, leeftijd en migratieachtergrond eveneens een rol (SCP, 2014, p.

49-50). Mensen van middelbare leeftijd participeren vaker dan mensen onder de 65. Dit verklaart mogelijk de behoefte aan het betrekken van meer jongeren. Waar veel platforms hierbij echter tegenaan lopen, is dat deze groep minder tijd lijkt te hebben om actief te zijn in een bewonersplatform. Verba et al (1995) stelt in eerder onderzoek dat tijd, geld en communicatieve vaardigheden belangrijke hulpbronnen zijn om te participeren.

6.1.2 Communicatie met de gemeente

Binnen het thema ‘communicatie met de gemeente’ zijn er enerzijds vanuit de bewonersplatforms positieve gevoelens over de communicatie met de wijkadviseurs en de wijkwethouders, maar anderzijds uit men zich negatief over de interne communicatie binnen de gemeente. Dit heeft dan vooral betrekking op de communicatie met de ambtenaren. Hieruit volgt de logische behoefte aan betere communicatie binnen het ambtelijk apparaat. In een andere gemeente is dit probleem eveneens naar voren gekomen. Actieve burgers in Zeist benoemden in een eerder onderzoek dat zij te spreken waren over de gemeentepolitiek, maar minder tevreden waren over de ambtenaren. Deze worden gezien als een struikelblok, een ‘grote barrière’ of hindermacht. Het ambtenarenapparaat wordt gezien als een belangrijke factor in de betrokkenheid van burgers bij het beleidsvormingsproces (van Houwelingen et al., 2014, p. 133).

Ten tweede kwam in dit onderzoek naar voren dat er een breed gedragen behoefte is aan het vroegtijdig betrokken worden bij de plannen van de gemeente. Dit kwam ook naar voren uit ons literatuuronderzoek (Van Helden et al., 2009, p. 29). Op tijd betrokken worden, gaat samen met het belang van een goed verloop van het participatieproces (Van Helden et al. (2009, p. 29-30). Dit sluit aan bij onze bevindingen wat betreft de behoefte aan duidelijk verwachtingsmanagement en het tijdig geïnformeerd worden.

6.1.3 Fusie

Met betrekking tot de fusie heerst er het gevoel onder veel bewonersplatforms dat de afstand tot de gemeente groter is geworden door de fusie. Dit betreft zowel de fysieke als gevoelsmatige afstand tot de gemeente. Dit is overeenkomstig met wat in het theoretisch kader is besproken. In eerder onderzoek kwam al naar voren dat de vergroting van een gemeente leidt tot een grotere afstand tussen de burger en politiek (Van der Beek, 2018; van Houwelingen, 2015). In onze interviews werd aangegeven dat bewonersplatforms sinds de fusie minder bekend zijn met de ambtenaren en gemeenteraadsleden. Sommige platforms benadrukken zelfs dat ze vinden dat de raadsleden het contact niet zelf opzoeken. Nieuw aangehaalde literatuur bevestigt dat rechtstreeks contact minder frequent wordt met de raadsleden en het College naarmate de schaal van het lokale politieke systeem is vergroot (van

Houwelingen et al., 2014, p. 142). Opmerkelijk is dat in de gemeente Gooise Meren alleen wordt geuit naar de raadsleden, maar niet zozeer naar leden van het College.

Verder gaven verschillende bewonersplatforms aan dat de fusie een reden is geweest om zich te gaan organiseren. Zij gaven aan dat zij het gevoel hadden zich te moeten verenigen, om hun wijk te vertegenwoordigen binnen een nieuwe, grotere gemeente. Enkele platforms waren bang een beetje ondergesneeuwd te raken. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat er bij een fusie een aantal dingen op het spel staan voor de inwoners. Dit zijn de prijs en kwaliteit van de dienstverlening, de herkenbaarheid en toegankelijkheid van het bestuur en de identiteit van hun dorpskern of stadsdeel (Boogers, Mentink & Ruizendaal, 2014). Dit kan verklaren waarom bepaalde bewonersplatforms zich juist door de fusie op deze manier zijn gaan organiseren.

6.2 Limitaties van het onderzoek

De keuze voor de drie methoden, semi-gestructureerde interviews, observaties en documentanalyses, in combinatie met interpretatief onderzoek heeft goed uitgepakt binnen dit onderzoek. Zoals in het methodenhoofdstuk is besproken, is rekening gehouden met de vier voorwaarden van kwaliteitscriteria: credibility, transferability, dependability en confirmability.

Dit onderzoek kent ook een aantal beperkingen. Er zijn technische complicaties geweest met een opname van een interview met een vertegenwoordiger van een bewonersplatform. Dit heeft ervoor gezorgd dat een interview niet getranscribeerd kon worden. Bij de analyse konden we de gevoelens en behoeftes van dit platform minder precies in kaart brengen en meenemen in de resultaten. Dit zou de 'credibility' van dit onderzoek ten nadele kunnen komen. Notulen zijn immers niet zo'n realistische weergave van de werkelijkheid als een woordelijk getranscribeerd interview. Wel is hiermee rekening gehouden in de analyse; er zijn geen citaten uit deze aantekeningen afkomstig.

Een andere beperking van dit onderzoek is dat er per bewonersplatform gesproken is met maar een of twee vertegenwoordigers. Gezien in dit onderzoek het gaat om de gevoelens en behoeftes van een volledig bewonersplatform, geven een of twee vertegenwoordigers misschien niet altijd een compleet beeld. Je neemt een interview af vanuit het eenmansperspectief, waar de nadruk ligt op hoe de vertegenwoordiger aankijkt tegen burgerparticipatie vanuit het bewonersplatform. Het beeld had wellicht vollediger kunnen zijn als je met meer mensen had gesproken van een bewonersplatform. Anderzijds hebben wij enkel respondenten gesproken die zich binnen het bestuur van het bewonersplatform bewegen en vaak een breed beeld hebben van wat er speelt binnen hun platform.

6.3 Aanbevelingen voor vervolgonderzoek

In het kader van het onderzoek naar burgerparticipatie binnen de bewonersplatforms in de gemeente Gooise Meren zijn er veel verschillende onderwerpen aan bod gekomen. Wij hebben vanuit de interviews, observaties en documentanalyses getracht om de onderzoeksvraag te beantwoorden en een coherent verhaal te kunnen presenteren. Bij de dataverzameling is er veel informatie naar voren gekomen die vraagt om meer aandacht. Dit maakt deze data een waardevol startpunt om verder te onderzoeken waar mogelijkheden en uitdagingen liggen op het gebied van burgerparticipatie. Met enige subtiliteit hebben wij vanuit ons onderzoek een tweetal aanbevelingen voor vervolgonderzoek opgesteld:

Aanbeveling 1: Onderzoek naar representativiteit binnen de bewonersplatforms.

Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat representativiteit binnen de bewonersplatforms een punt van discussie is. Vanuit onze resultaten kan worden geconcludeerd dat er soms behoefte is aan meer representativiteit binnen de bewonersplatforms. Echter, geeft dit onderzoek niet voldoende inzicht in hoe dit goed in te richten is. Vervolgonderzoek zou inzicht kunnen geven in wat mensen willen en in de praktijk kan er dan worden gekeken hoe representativiteit beter gewaarborgd kan worden. Dit kan burgerparticipatie een stap verder helpen in de gemeente Gooise Meren. Voor representativiteit is het belangrijk om de mening van de mensen die vertegenwoordigd moeten worden in kaart te brengen. Middels kwantitatief onderzoek binnen de gemeente Gooise Meren kan dit worden bewerkstelligd.

Aanbeveling 2: Onderzoek naar hoe de interne communicatie binnen gemeenten verloopt met betrekking tot burgerparticipatie.

Aangezien uit dit onderzoek naar voren is gekomen dat de verschillende bewonersplatforms met name de interne communicatie bij de gemeente als knelpunt zien in het participatieproces, zou een vervolgstudie een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan dit veld van onderzoek. Dit zou het participatieproces kunnen verbeteren. Dit kan zowel in de vorm van een onderzoek binnen de gemeente Gooise Meren of een vergelijkend onderzoek tussen meerdere gemeenten.

7. Conclusie

In dit onderzoek is gezocht naar een antwoord op de vraag: *“Wat zijn de gevoelens en behoeftes omtrent burgerparticipatie binnen de bewonersplatforms van de gemeente Gooise Meren, en wat voor rol heeft de fusie hierin gespeeld?”*. Hiervoor is een kwalitatief onderzoek uitgevoerd waarin gebruik is gemaakt van een combinatie van semi-gestructureerde interviews, observaties en documentanalyses. In dit onderzoek is onderscheid gemaakt tussen gevoelens en behoeftes omtrent drie verschillende thema's: burgerparticipatie, communicatie met de gemeente en fusie. Tussen platforms zijn zowel overeenkomsten te zien in gevoelens en behoeftes, als wezenlijke verschillen.

Met betrekking tot burgerparticipatie is te zien dat verschillende platforms ten eerste op een andere manier aankijken tegen wat de daadwerkelijke rol van bewonersplatforms nu is en in de toekomst eventueel zou moeten zijn. Hierbij is gevonden dat veel verschillende bewonersplatforms zich op dit moment op een andere 'trede' in de participatieladder bevinden. Waar een aantal platforms op dit moment vooral een rol hebben als neutrale 'schakel' tussen gemeente en bewoners, zijn er andere platforms die een actievere en beslissende rol voor zichzelf zien weggelegd. Bovendien verschillen de platforms in de behoeftes die zij hebben om te bewegen op deze participatieladder. Sommige platforms streven ernaar te klimmen op deze ladder, terwijl andere platforms hun huidige rol graag willen handhaven.

De verschillende bewonersplatforms zijn vrij eenstemmig als het gaat om concrete positieve en negatieve gevoelens over de burgerparticipatie zoals deze nu is ingericht in de gemeente Gooise Meren. Men is positief over de organisatie van de wijkschouw, maar is overwegend negatief over hoe lang de rapportage, beantwoording en terugkoppeling vanuit de gemeente soms duurt.

Bovendien hebben de verschillende platforms duidelijke gevoelens en behoeftes als het gaat over de manier waarop zij zelf hun participatie organiseren. Zo wijzen de resultaten van dit onderzoek bijvoorbeeld uit dat veel van de platforms zich bezighouden met hoe representatief zij zijn voor de wijk die wordt vertegenwoordigd en op welke manier deze representativiteit zou kunnen worden bevorderd in de toekomst. Wat dit vraagstuk extra complex maakt, is dat de verschillende platforms een verschillende perceptie hebben op wat representativiteit nou daadwerkelijk inhoudt. Waar het ene platform stelt het vooral belangrijk te vinden zoveel mogelijk leden te krijgen binnen het platform, wijst het andere platform erop dat het vooral belangrijk is zoveel mogelijk verschillende bewonersgroepen bij het platform te betrekken. Hierop aansluitend wijzen de platforms erop dat zij via tal van verschillende manieren proberen de communicatie naar zowel bewoners als leden in te richten en te bevorderen.

Wanneer wordt gekeken naar de gevoelens en behoeftes omtrent de communicatie met de gemeente, valt op dat de verschillende platforms overwegend positief zijn over de communicatie en het 'korte

lijntje' met de 'frontoffice' van de gemeente (de wijkadviseur en wijkwethouder) en nog kritisch zijn over hoe de communicatie verloopt met de 'backoffice' (de gemeenteambtenaren). Communicatie met de 'backoffice' wordt ervaren als stroef en stroperig, en men heeft het idee dat de ambtenaren de input vanuit de bewonersplatform soms ervaart als minder urgent of minder belangrijk. Behoeftes die met betrekking tot deze communicatie dan ook breed worden gedragen is ten eerste dat platforms graag zouden zien dat zowel zichzelf als de wijkadviseurs beter worden betrokken bij wat er allemaal speelt binnen de gemeente. Ten tweede vinden de platforms dat de gemeente meer kan gaan doen aan 'verwachtingsmanagement' en beter zou moeten aangeven wat en wanneer er bepaalde dingen kunnen worden verwacht vanuit de gemeente.

De meningen van bewonersplatforms over de invloed die de fusie heeft gehad op burgerparticipatie, zijn niet eenduidig. Enerzijds zijn er platforms die al bestonden voordat de fusie plaatsvond, maar er zijn ook platforms opgericht na, of zelfs naar aanleiding van de fusie. Een aantal van deze platforms geeft aan dat de fusie een reden is geweest om zich te gaan organiseren, om op die manier hun wijk te vertegenwoordigen binnen een grotere gemeente. Andere platforms geven aan dat het belang van hun platform in ieder geval is toegenomen na de fusie.

Iets wat door een aantal platforms specifiek wordt benoemd is dat zij een grotere afstand ervaren tot de gemeente en dat het contact met zowel raadsleden als ambtenaren minder persoonlijk is geworden. Alle platforms zien dat de ambtelijke organisatie van de gemeente opstartproblemen heeft gehad, en hopen dat deze organisatie in de toekomst beter gaat functioneren. Specifieke behoeftes die hieruit vloeien zijn een persoonlijker behandeling door ambtenaren en meer persoonlijke betrokkenheid van raadsleden bij waar de platforms zich mee bezig houden.

Uit dit kwalitatieve onderzoek is gebleken dat er vele gevoelens en behoeftes leven onder bewonersplatforms als het gaat om burgerparticipatie. Sommige van deze gevoelens en behoeftes komen sterk overeen tussen verschillende platforms, terwijl andere gevoelens en behoeftes minder breed gedragen worden. Wat hierbij vooral belangrijk is om te realiseren is dat de verschillende platforms zichzelf allemaal een verschillende rol toekennen en verschillende doelen hebben. Vanzelfsprekend hebben zij daarom ook verschillende gevoelens en behoeftes.

8. Referenties

Bestuur, R. v. (2004). *Adviesrapport: Burgers betrokken, betrokken burgers*. Den Haag: Raad voor Openbaar Bestuur.

Bijleveld-Schouten, A. Th. B., (2009, 3 december). Bestuurlijke vernieuwing [Kamerstuk] geraadpleegd van <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-30184-29.html>

Boeije, H. (2014). *Analyseren in kwalitatief onderzoek*. Boom / Lemma

Bryman, A. (2015). *Social Research Methods*. 4th or 5th Edition. Oxford University Press.

Boogers, M., Mentink, M. & Ruizendaal, S. (2014). *Gemeentelijke herindelingen: lessen en leerervaringen*. Universiteit van Twente: BMC advies.

Daru, S., & Mijde, A. (2005). *Actieve burgers en vrijwilligersorganisaties*. Utrecht: CIVIQ.

Duberley, J., Johnson, P., & Cassell, C. (2012). *Philosophies Underpinning Qualitative Research*. In:

Symon, G. & Cassell, C. (eds). *Qualitative Organizational Research* (pp. 15-34). Los Angeles: Sage

Gemeente Gooise Meren (2016). *Samenwerkingsovereenkomst Gooise Meren en Vereniging buurtplatform Rembrandtpark-Componistenkwartier*. Naarden: Gemeente Gooise Meren.

Gemeente Gooise Meren (z.d.). *Buurtplatforms en raden*. Geraadpleegd via <https://gooisemeren.nl/mijn-wijk/buurtplatforms-en-raden/> (18-06-2019)

Gemeente Gooise Meren. (n.d.). *Wijkwethouders*. Retrieved June 24, 2019, from <https://gooisemeren.nl/mijn-wijk/wijkwethouders/>

Goois Democratisch Platform. (2017, November 17). *Over ons* | Goois Democratisch Platform. Retrieved June 26, 2019, from <https://gooisdemocratischplatform.nl/home/>

Gooise Meren. (2017, 30 maart). *Gemeente en stadsraad Muiden*. Geraadpleegd op 7 mei 2019, van <https://paper.pubble.nl/open/056c871c+>

Graaf, L. de (2007). *Gedragen beleid: Een bestuurskundig onderzoek naar interactief beleid en draagvlak in de stad Utrecht* (diss. Utrecht). Delft: Eburon. Hoofdstuk 1, 2 & 6.

Heijden, J. van der, Meiresonne, A., & Zuylen, J. van (2007). *Help! een burgerinitiatief*. Den Haag: InAxis, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Herweijer, M., & Fraanje, M. J. (2011). 2 Effecten van herindeling. In M. Herweijer (Ed.), *Samen werken aan bestuurskracht* (1st ed., pp. 29–39). Retrieved from <https://www.jongbloed.nl/code/inkijkexemplaar/9789013093513/samen-werken-aan-bestuurskracht-m.-herweijer.pdf>

Hiemstra, H., Camfferman, K., Wilbrink, D. (2013). *Gemeentelijke fusies en samenwerkingsverbanden: Wat levert het eigenlijk op?* Den Haag: Leeuwendaal.

Koning Willem-Alexander. (2013, 17 september). *Toespraak van zijne majesteit de koning tijdens prinsjesdag 2013*. Geraadpleegd op 2 mei 2019, van <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/toespraken/2013/09/17/troonrede-2013>

Kruyt, J., Van Hummel, R., Lansink, H., Schmidt, L., Van Tilburg, N., & De Vries, W. (2015). *Burgerparticipatie in de gemeente Gooise Meren: Voorlopige visie, voorstellen en aanbevelingen*. Retrieved from https://bestuur.gooisemeren.nl/fileadmin/Beleidsnota_s/Burgerparticipatie/Visie_Burgerparticipatie_gemeente_Gooise_Meren_2015.pdf

Kruyt, J. (2017, 17 november). Home | Goois Democratisch Platform. Geraadpleegd op 2 mei 2019, van <https://gooisdemocratischplatform.nl/home/>

Kruyt, J., Tilburg, van J., Bekkema, R., Hendriks, G.J., Roden, van M. & Boudewijnse, B., (z.d.). *Burgerparticipatie in de gemeente Gooise Meren*. Gooise Meren: Klankbordgroep burgerparticipatie. Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. (2019, 20 februari). Burgerparticipatie. Geraadpleegd op 2 mei 2019, van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/burgerschap/burgerparticipatie>

Raad van Openbaar Bestuur (2004). *Burgers betrokken, betrokken burgers*. Den Haag: Raad voor het openbaar bestuur.

Rob (2004). *Burgers betrokken, betrokken burgers*. Den Haag: Raad voor het openbaar bestuur.

- Rosenberg, A. (2015). *Philosophy of social science*. Boulder, CO: Westview Press.
- Schmeets. (2017, December). *Statistische trends: Politieke betrokkenheid in Nederland*. Centraal bureau voor de statistiek (CBS).
- SCP (2014). *Burgermacht op eigen kracht? Een brede verkenning van ontwikkelingen in burgerparticipatie*. Auteurs: P. van Houwelingen, A. Boele en P. Dekker. Den Haag.
- Stadsraad Muiden. (z.d.). *Stadsraad Muiden – Voor een leefbare woon- en werkomgeving*. Geraadpleegd op 24 juni 2019, van <https://www.stadsraadmuiden.nl>
- Symon, G. & Cassell, C. (2012). *Assessing Qualitative Research*. In: Symon, G. & Cassell, C. (eds). *Qualitative Organizational Research* (pp. 205-223). Los Angeles: Sage
- Tonkens, E. (2014). *Vijf misvattingen over de participatiesamenleving*. Afscheidsrede Universiteit van Amsterdam.
- Van Dale (2019). Betekenis ‘behoefden’. Geraadpleegd via <https://www.vandale.nl/gratis-woordenboek/nederlands/betekenis/behoefden#.XQtY6IgzY2w> (18-06-2019)
- Van Dale (2019). Betekenis ‘gevoelens’. Geraadpleegd via <https://www.vandale.nl/gratis-woordenboek/nederlands/betekenis/gevoelens#.XQtZOogzY2w> (18-06-2019)
- Van Den Bongaardt, T. (2018). *Monitor burgerparticipatie 2018: Een inventarisatie van gemeentelijk beleid en activiteiten op het gebied van burgerparticipatie*. Retrieved from <https://www.prodemos.nl/wp-content/uploads/2018/05/ProDemos-Monitor-Burgerparticipatie-2018.pdf>
- Beek, van der P. (2018). *Terug naar de kern(en): onderzoek naar de aandacht van nieuwe gemeenten voor de betrokkenheid bij het lokale bestuur* (master thesis). Geraadpleegd via: https://scholar.google.nl/scholar?hl=en&as_sdt=0%2C5&q=politieke+betrokkenheid+kernen&btnG=
- Van Helden, W.J., Dekker, J., van Dorst, P.C. & Govers-Vreeburg, E.J.E. (2019). *‘We gooien het de inspraak in’*. Den Haag: de Nationale ombudsman
- van Houwelingen, P. (2015). Politieke participatie en de omvang van het lokaal bestuur. *Bestuurswetenschappen*, 69(1), 47–65. <https://doi.org/10.5553/Bw/016571492015069001007>

Van Houwelingen, P. (2015). *Politieke participatie en de omvang van het lokale bestuur*. Rijksdoc Journals.

van Houwelingen, P., Boele, A., & Dekker, P. (2014). *Burgermacht op eigen kracht? Een brede verkenning van ontwikkelingen in burgerparticipatie*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

Verba, S., K.L. Schlozman en H.E. Brady (1995). *Voice and equality*. Cambridge (m a): Harvard University Press.

Bellaard, H., Vonk, P., Kamphuis, R., Schaaf van der A. (2019, 23 januari). *Beleidskader motie: Gemeente Gooise Meren*.

Bijlage 1: Topiclijst

<p>Introduceren van het onderzoek</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Onderzoek naar participatie (ook welke vorm van participatie) • Gemeente Gooise Meren • In opdracht van Goois Democratisch Platform
<p>Rol van het platform</p>	<p>Wat is het doel van uw platform?</p> <p>Hoe ziet u de rol/de positie van het bewonersplatform tussen de burgers en de gemeente?</p> <p>Hoe ziet u uw eigen rol binnen dit bewonersplatform?</p> <p>Hoe betreft u uw leden bij alles wat jullie als platform doen en bespreken?</p> <p>Hoeveel van deze leden zijn actief?</p> <p>Hoe zorgt u ervoor dat de belangen van de leden zo goed mogelijk gewaarborgd worden?</p> <p><i>Fusie</i> <i>Zou u kunnen stellen dat de rol van uw platform is veranderd sinds de fusie?</i> <i>Doorvragen: beter/slechter.</i></p>
<p>Het begrip (beleidsbeïnvloedende) participatie</p>	<p>Burgerparticipatie is een erg breed begrip. Ook in de kantine staan op zaterdag bij de voetbal, valt bijvoorbeeld onder 'burgerparticipatie'. Met wat voor soort participatie houden jullie je als platform bezig?</p> <p>Wij richten ons binnen ons onderzoek op beleidsbeïnvloedende participatie (even uitleggen).</p>
<p>Gevoelens en behoeftes omtrent beleidsbeïnvloedende participatie</p>	<p>We zijn benieuwd naar een aantal concrete gebeurtenissen of situaties waarin jullie ervaringen met deze vorm van burgerparticipatie naar voren komen.</p> <p>Waarom merkt u dat er bij uw leden behoefte is om te participeren via jullie wijk-, dorps- of stadsraad?</p> <p>Op welke manier participeren deze leden precies? Hoe wisselend is dit per persoon? Wat voor ruimte is er voor de leden?</p> <p>In hoeverre zijn jullie als buurtplatform in staat om te voorzien in de behoeften van jullie leden, denkt u?</p> <p>Hoe ervaart u uw eigen rol als participerende burger in de</p>

	<p>gemeente Gooise Meren? Bent u tevreden over hoe de ruimte die er is/hoe dit nu gaat? Loopt u wel eens tegen dingen aan die volgens u anders/beter kunnen?</p> <p>Kunt u een van uw positieve ervaringen omtrent burgerparticipatie in de gemeente Gooise Meren beschrijven? → Doorvragen.</p> <p>Kunt u een van uw minst positieve ervaringen omtrent burgerparticipatie in de gemeente Gooise Meren beschrijven? → Doorvragen.</p> <p><i>Fusie...</i> <i>En heeft de fusie nog invloed gehad volgens u op deze gevoelens en behoeften... etc.</i> → tevredenheid/ontevredenheid (doorvragen)</p>
<p>Communicatie tussen de platforms en de gemeente</p>	<p>Hoe verloopt de communicatie tussen uw platform en de gemeente?</p> <p>Wat zijn de positieve ervaringen? Wat zijn minder positieve ervaringen?</p> <p>Wat voor verbeterpunten ziet u op dit gebied?</p> <p>Vindt u dat de gemeente toegankelijk genoeg is voor haar burgers? Waar lopen burgers tegenaan volgens u?</p> <p><i>Fusie</i> <i>Heeft de fusie iets veranderd in de communicatie met de gemeente naar uw idee? Wat is er nu anders? Beter/slechter?</i></p>
<p>Afsluiting</p>	<p>Vragen of er nog dingen zijn die de respondent nog graag wilt noemen.</p> <p>Bedanken.</p> <p>Uitleggen wat we met deze informatie gaan doen (en vragen of de respondent het eindrapport graag zou willen ontvangen)</p>

Bijlage 2: Codeboom

Behoeftes
Burgerparticipatie
Communicatie met de gemeente
Fusie
Organisatie van platform
Bestuur
Communicatie binnen platform
Financiering
Leden + Bewoners (ook representativiteit)
Context
Kader burgerparticipatie
Representativiteit
Rol van gemeente
Rol van het platform
Totstandkoming platform
Verhouding tussen platforms
Verschillen tussen platforms
Discussie
Gevoelens
Burgerparticipatie

Negatieve uiting (Incl. concrete voorbeelden)
Positieve uiting (Incl. concrete voorbeelden)
Communicatie met de gemeente
Negatieve uiting
Wijkadviseur
Wijkwethouder
Positieve uiting
Wijkadviseur
Wijkwethouder
Fusie
Negatieve uiting
Positieve uiting
Organisatie van platform
Bestuur
Communicatie binnen platform
Financiering
Leden + Bewoners

Bijlage 3: Toestemmingsverklaring

TOESTEMMINGSVERKLARING

voor deelname aan het onderzoeksproject

Kwalitatief onderzoek burgerparticipatie gemeente Gooise meren

13 mei 2019

Ik ben geïnformeerd over het onderzoek. Ik heb de mogelijkheid gekregen om vragen te stellen over het onderzoek. Ik heb gelegenheid gekregen om over mijn deelname aan het interview na te denken en die is geheel vrijwillig. Ik heb het recht om te allen tijde de toestemming die ik verleen weer in te trekken en mijn deelname aan het interview stop te zetten zonder opgaaf van redenen.

Ik stem ermee in om aan het interview deel te nemen:

Naam:

Handtekening:

Datum:

De ondergetekende, verantwoordelijk onderzoeker, verklaart bij dezen dat de hierboven genoemde persoon mondeling en schriftelijk is geïnformeerd over het hierboven genoemde onderzoek

Naam:

Functie:

Handtekening:

Datum:

